

SEANCES DU MARDI 8 MARS 1994
VERGADERINGEN VAN DINSDAG 8 MAART 1994

MATIN

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 1475.

EXCUSES:

Page 1475.

DECES D'UN ANCIEN SENATEUR:

Page 1475.

INTERPELLATION (Discussion):

Interpellation de M. Geens au Premier ministre sur « la transgression manifeste de la loi par la Société régionale wallonne du transport (SRWT) lors de la commande de 278 autobus, et l'attitude du Gouvernement fédéral en la matière ».

Orateurs: MM. Geens, Grosjean, Mme Gijsbrechts-Horckmans, MM. Deworme, Verschueren, Loones, Verreycken, M. Dehaene, Premier ministre, p. 1475.

PROJET DE LOI (Renvoi):

Page 1484.

Renvoi à la commission des Finances du projet de loi spéciale instaurant une contribution de responsabilisation à charge de certains employeurs du secteur public, qui avait été renvoyé précédemment à la commission des Affaires sociales.

PROPOSITION DE RESOLUTION (Discussion):

Proposition de résolution relative à l'exécution de la deuxième phase du programme du Fonds belge de survie.

Discussion. — *Orateurs:* Mmes Maes, rapporteur, Verhoeven, MM. Pataer, Verreycken, Cuyvers, p. 1484.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1993-1994
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1993-1994

OCHTEND

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 1475.

VERONTSCHULDIGD:

Bladzijde 1475.

OVERLIJDEN VAN EEN OUD-SENATOR:

Bladzijde 1475.

INTERPELLATIE (Bespreking):

Interpellatie van de heer Geens tot de Eerste minister over « de klaarblijkelijke wetsovertreding door de Société régionale wallonne du transport (SRWT) bij de bestelling van 278 autobussen en de houding van de federale Regering ter zake ».

Sprekers: de heren Geens, Grosjean, mevrouw Gijsbrechts-Horckmans, de heren Deworme, Verschueren, Loones, Verreycken, de heer Dehaene, Eerste minister, blz. 1475.

ONTWERP VAN WET (Verwijzing):

Bladzijde 1484.

Verwijzing naar de commissie voor de Financiën van het ontwerp van bijzondere wet tot instelling van een responsabiliseringsbijdrage ten laste van sommige werkgevers van de openbare sector, dat eerder werd verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE (Beraadslaging):

Voorstel van resolutie betreffende de uitvoering van de tweede fase van het programma van het Belgisch Overlevingsfonds.

Beraadslaging. — *Spreker:* de dames Maes, rapporteur, Verhoeven, de heren Pataer, Verreycken, Cuyvers, blz. 1484.

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi régissant le cumul des pensions du secteur public avec des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle ou avec un revenu de remplacement.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Jonckheer, rapporteur, Kenzeler, p. 1488.

Discussion et vote des articles, p. 1489.

APRES-MIDI

SOMMAIRE:

EXCUSE:

Page 1497.

MESSAGES:

Page 1497.

Chambre des représentants.

COMMUNICATIONS:

Page 1498.

1. Cour d'arbitrage.
2. Parlement européen.
3. Budget administratif.

PROPOSITIONS ET PROJETS DE LOI (Discussion):

Proposition de loi relative aux mentions obligatoires sur certains documents électoraux.

Discussion et vote des articles, p. 1498.

Projet de loi modifiant la nouvelle loi communale en vue de renforcer la démocratie communale.

Proposition de loi visant à revaloriser le rôle du conseil communal et de ses membres.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Mouton, rapporteur, Pedé, Flagothier, Suykerbuyk, de Donnée, Tavernier, Desmedt, De Loor, Van Hooland, M. Tobback, ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique, p. 1500.

Discussion et vote d'articles, p. 1509.

A l'article 4: *Orateur*: M. Tavernier, p. 1509.

A l'article 9bis (nouveau): *Orateur*: M. Desmedt, p. 1511.

A l'article 14: *Orateur*: M. Tavernier, p. 1512.

A l'article 17: *Orateur*: M. Tavernier, p. 1513.

Projet de loi modifiant les lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Suykerbuyk, rapporteur, Pedé, Tavernier, M. Tobback, ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique, p. 1513.

ONTWERP VAN WET (Beraadslaging):

Ontwerp van wet houdende regeling van de cumulatatie van pensioenen van de openbare sector met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit of met een vervangingsinkomen.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Jonckheer, rapporteur, Kenzeler, blz. 1488.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1489.

NAMIDDAG

INHOUDSOPGAVE:

VERONTSCHULDIGD:

Bladzijde 1497.

BOODSCHAPPEN:

Bladzijde 1497.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

MEDEDELINGEN:

Bladzijde 1498.

1. Arbitragehof.
2. Europees Parlement.
3. Administratieve begroting.

VOORSTELLEN EN ONTWERPEN VAN WET (Beraadslaging):

Voorstel van wet betreffende de verplichte vermeldingen op bepaalde verkiezingsdocumenten.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1498.

Ontwerp van wet tot wijziging van de nieuwe gemeentewet met het oog op de versterking van de gemeentelijke democratie.

Voorstel van wet tot herwaardering van de rol van de gemeenteraad en het gemeenteraadslid.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Mouton, rapporteur, Pedé, Flagothier, Suykerbuyk, de Donnée, Tavernier, Desmedt, De Loor, Van Hooland, de heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken, blz. 1500.

Beraadslaging en stemming over artikelen, blz. 1509.

Bij artikel 4: *Spreker*: de heer Tavernier, blz. 1509.

Bij artikel 9bis (nieuw): *Spreker*: de heer Desmedt, blz. 1511.

Bij artikel 14: *Spreker*: de heer Tavernier, blz. 1512.

Bij artikel 17: *Spreker*: de heer Tavernier, blz. 1513.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Suykerbuyk, rapporteur, Pedé, Tavernier, de heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken, blz. 1513.

Discussion et vote d'articles, p. 1517.

A l'article 4: *Orateur*: M. Tavernier, p. 1518.

Projet de loi modifiant la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen et portant exécution de la directive du Conseil des Communautés européennes n° 93/109/CE du 6 décembre 1993.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Scharff, rapporteur, Suykerbuyk, M. Tobback, ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique, p. 1519.

Discussion et vote des articles, p. 1521.

INTERPELLATIONS (Discussion):

Interpellation de Mme Van Cleuvenbergen au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « les femmes dans la police ».

Orateurs: Mme Van Cleuvenbergen, M. Tobback, ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique, p. 1526.

Interpellation de M. Vermeiren au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « les mesures prises récemment par le Gouvernement concernant la répartition des demandeurs d'asile entre toutes les communes ».

Orateurs: M. Vermeiren, M. Tobback, ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique, p. 1529.

PROPOSITION DE RESOLUTION (Dépôt):

Page 1534.

M. Kuijpers. — Proposition de résolution concernant l'embargo décrété par la Grèce à l'encontre de la république de Macédoine.

INTERPELLATION (Demande):

Page 1534.

M. Bock au ministre de la Défense nationale sur « la concomitance de la suppression et de la construction de casernes ».

Beraadslaging en stemming over artikelen, blz. 1517.

Bij artikel 4: *Spreker*: de heer Tavernier, blz. 1518.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement en tot uitvoering van richtlijn nr. 93/109/EG d.d. 6 december 1993 van de Raad van de Europese Gemeenschappen.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Scharff, rapporteur, Suykerbuyk, de heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken, blz. 1519.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1521.

INTERPELLATIES (Bespreking):

Interpellatie van mevrouw Van Cleuvenbergen tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over « vrouwen bij de politie ».

Sprekers: mevrouw Van Cleuvenbergen, de heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken, blz. 1526.

Interpellatie van de heer Vermeiren tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over « de recente maatregelen van de Regering in verband met de spreiding van asielzoekers over alle gemeenten ».

Sprekers: de heer Vermeiren, de heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken, blz. 1529.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE (Indiening):

Bladzijde 1534.

De heer Kuijpers. — Voorstel van resolutie betreffende het Griekse embargo tegen de republiek Macedonië.

INTERPELLATIE (Verzoek):

Bladzijde 1534.

De heer Bock tot de minister van Landsverdediging over « het gelijktijdig afschaffen en bouwen van kazernes ».

SEANCE DU MATIN — OCHTENDVERGADERING

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 10 heures.

De vergadering wordt geopend om 10 uur.

CONGES — VERLOF

MM. Foret, à l'étranger, et Vanlerberghe, pour raison de santé, demandent un congé.

Verlof vragen: de heren Foret, in het buitenland, en Vanlerberghe, om gezondheidsredenen.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

EXCUSES — VERONTSCHULDIGD

Mme Cahay-André et M. Buelens, pour d'autres devoirs, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw Cahay-André en de heer Buelens, wegens andere plichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

OVERLIJDEN VAN EEN OUD-SENATOR

DECES D'UN ANCIEN SÉNATEUR

De Voorzitter. — De Senaat heeft met groot leedwezen kennis gekregen van het overlijden van de heer Maurits Vanhaegendoren, gewezen gecoöpteerd senator en gewezen provinciaal senator voor Brabant.

Le Sénat a appris avec un vif regret le décès de M. Maurits Vanhaegendoren, ancien sénateur coopté et ancien sénateur provincial de Brabant.

Uw Voorzitter betuigt aan de familie van ons betreurd gewezen medelid het rouwbeklag van de vergadering.

Votre Président adresse les condoléances de l'assemblée à la famille de notre regretté ancien collègue.

INTERPELLATIE VAN DE HEER GEENS TOT DE EERSTE MINISTER OVER «DE KLAARBLIJKELIJKE WETSOVERTREDING DOOR DE SOCIÉTÉ RÉGIONALE WALLONNE DU TRANSPORT (SRWT) BIJ DE BESTELLING VAN 278 AUTOBUSSEN EN DE HOUDING VAN DE FEDERALE REGERING TER ZAKE»

INTERPELLATION DE M. GEENS AU PREMIER MINISTRE SUR «LA TRANSGRESSION MANIFESTE DE LA LOI PAR LA SOCIÉTÉ RÉGIONALE WALLONNE DU TRANSPORT (SRWT) LORS DE LA COMMANDE DE 278 AUTOBUS ET L'ATTITUDE DU GOUVERNEMENT FÉDÉRAL EN LA MATIÈRE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer Geens tot de Eerste minister over «de klaarblijkelijke wetsovertreding door de Société régionale wallonne du transport (SRWT) bij de bestelling van 278 autobussen en de houding van de federale Regering ter zake».

Het woord is aan de interpellant.

De heer Geens (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, het is niet de eerste keer dat de Eerste minister over de busaffaire wordt onderzocht en ik vrees dat het ook niet de laatste maal zal zijn.

Wat wij hierover tot nu toe hebben gehoord, is vaak sterk passioneel geïnspireerd omwille van communautaire spanningen. Ik zal trachten de discussie op het meer technische vlak te houden. Het essentiële element in deze controverse is de cruciale vraag op welke manier de Europese wetgeving in België wordt toegepast en wat er gebeurt wanneer een deelstaat weigert zich te onderwerpen aan de uitspraken van het Europees Gerechtshof. Graag kreeg ik van de Eerste minister hierover enige duidelijkheid. Ik heb daartoe dertien vragen geformuleerd, waarbij het cijfer 13 echter geen symbolische betekenis heeft.

In de eerste plaats zal ik een korte schets geven van de feiten.

Op 6 oktober 1993 heeft de Société régionale wallonne du transport, de SRWT, een bestelling van 278 autobussen geplaatst bij de SA EMI, Espace Mobile International.

Deze bestelling gebeurde op basis van een algemene offerteaanvraag, gepubliceerd in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* op 22 april 1993.

Na de opening van de offertes op 7 juli 1993 werden door de toewijzende overheid vijf offertes in aanmerking genomen op basis van vier criteria: de eenheidsprijs per bus; de kosten bij gebruik, onder meer van brandstof; de zekerheid van de bevoorrading, meer bepaald van wisselstukken; en de technische kwaliteit van het materiaal. De vijf kandidaat-leveranciers waren: Van Hool, EMI, Jonckheere, Mercedes en Berkhof, dus nationale en internationale ondernemingen.

Na onderzoek van de vijf oorspronkelijk ingediende dossiers werd door de technische diensten van de SRWT aan de raad van beheer op 2 september voorgesteld de bestelling toe te wijzen aan de firma Van Hool tegen de globale prijs van 1 767 miljoen frank. Tot dan toe verliep alles dus volgens de normale procedure.

In de tweede fase gebeurden er echter enkele eigenaardige zaken.

Op 3, 23 en 24 augustus — dus na de opening van de offertes — werden door EMI, op initiatief van de SRWT, drie nota's tot wijziging van de essentiële elementen van het lastenboek ingediend. Op 14 september 1993 kwam de Waalse gewestminister voor verkeer, de heer Bodson, tussenbeide in de procedure via een brief aan de raad van bestuur.

Een dergelijke tussenkomst roept heel wat vragen op. De Europese Commissie spreekt zich hierover uit als volgt: « *Le ministre des Transports du Gouvernement wallon, tiers à la procédure d'adjudication, est alors intervenu dans le processus décisionnel. Il s'est fait remettre les offres de Van Hool et de EMI et il a fait part à la SRWT de ses observations quant à ce dossier.* »

Wat er ook van zij, er blijkt een verband te bestaan tussen deze brief en de latere beslissing van de raad van de SRWT. De minister schreef immers: « *Dans la perspective de la prochaine réunion du conseil d'administration de votre société, je vous saurais gré de procéder à un examen complémentaire du dossier en fonction des considérations qui précèdent.* »

Wat vooraf ging, was een insisterende druk van de minister om een aantal elementen van het EMI-bod aan de SRWT te bekijken. Hierbij sprak hij zeer duidelijk zijn voorkeur uit voor EMI.

Dientengevolge onderzochten de technische diensten van de SRWT het EMI-dossier opnieuw. Zij kwamen tot het besluit dat de nieuwe gegevens het oorspronkelijke bod wijzigden, en dus niet toelichtten, en dat de oorspronkelijke nota aan de raad van beheer dus correct was en niet diende te worden gewijzigd. Niettemin werd door de directie zelf een nieuw voorstel, met andere gegevens, opgesteld op grond waarvan de bestelling werd toegewezen aan EMI tegen de prijs van 1 798 miljoen frank, dit wil zeggen tegen 31 miljoen meer dan Van Hool had gevraagd.

In de derde fase schakelde de firma Van Hool de Raad van State in. Allereerste werd op 6 oktober als bewarende maatregel de schorsing van de bestelling gevraagd, op grond van het feit dat de uitvoering van de aangevochten beslissing zou leiden tot een ernstig en moeilijk te herstellen nadeel voor Van Hool. De auditeur van de Raad van State kwam tot de vaststelling dat de oorspronkelijke offerte na de opening van de offertes door EMI op drie punten werd gewijzigd en dat deze wijzigingen in grote mate de beslissing tot toewijzing aan EMI hadden bepaald. Hij concludeerde echter dat geen ernstige en moeilijk te herstellen schade aan Van Hool werd berokkend en dat een schorsing van de beslissing door de Raad van State bijgevolg diende te worden verworpen. De Raad van State verwierp inderdaad op 17 november de eis tot schorsing van de beslissing die aldus uitvoerbaar werd.

De NV Van Hool heeft daarna op 3 december een eis tot vernietiging van de beslissing ingesteld; gelet op de tijd die de Raad van State nodig heeft om de procedure af te ronden, zal de bestelling wellicht reeds zijn uitgevoerd alvorens de zaak ten gronde is beslecht.

In de vierde fase grijpt ook de Europese Commissie in. Op 30 november heeft de Commissie de Belgische Regering, « *le Gouvernement du royaume de Belgique* », in gebreke gesteld en verzocht haar een antwoord te verstrekken op de aantijgingen die door de Commissie werden geformuleerd.

De Europese Commissie stelt eerst vast dat de SRWT onderworpen is aan de richtlijn 90/531/EEG van 17 september 1990, die inmiddels — ofschoon laattijdig — in de Belgische wetgeving is opgenomen. Er werd daarover trouwens uitvoerig gediscussieerd in de commissie voor de Financien. De Commissie vervolgt dat de nota's van 3, 23 en 24 augustus 1993, uitgaande van de SRWT, de oorspronkelijke cijfers « *fondamentalement* » hadden gewijzigd.

« *La Commission constate que le principe général d'égalité de traitement des soumissionnaires a été violé par des négociations postérieures à l'ouverture des offres menées sur des éléments essentiels de l'offre du marché, à partir d'une offre de base non conforme aux exigences impératives du cahier des charges.* »

Zij stelt eveneens vast dat, wat EMI betreft, niet voldaan is aan de selectiecriteria van het lastenboek: EMI heeft tijdens de drie voorgaande jaren geen analoge bestellingen uitgevoerd en het

inroepen van de referenties van de onderaannemer, namelijk Renault, is trouwens niet ter zake dienend. De hoofdcontractant blijft immers verantwoordelijk en moet de vereiste garanties bieden.

Bovendien zegt de Commissie dat onvoldoende financiële waarborgen door EMI konden worden geboden en dat « *des annexes à son bilan de 1992 démontrent l'état de faillite virtuelle dudit soumissionnaire début 1993 et dès lors son incapacité financière et économique pour le marché concerné.* »

Wat de grond van de zaak betreft, concludeerde de Commissie dat niet was voldaan aan de gunningscriteria zodat niet het beste bod werd gekozen. Zij besluit dat de Belgische Regering niet heeft gehandeld conform de richtlijn van 17 september 1990 en verzoekt de Belgische Regering binnen de 15 dagen haar opmerkingen te formuleren, terwijl zij zich het recht voorbehoudt om desgevallend het in artikel 109 van het EG-Verdrag bepaalde « *gemotiveerd advies* » uit te brengen.

In de vijfde fase heeft de Belgische Regering op 15 december per fax geantwoord op deze ingebrekestelling. Dit antwoord is merkwaardig.

Wat de inhoud van het dossier betreft, tracht de Belgische Regering de argumentatie van de Commissie te ontkrachten. In haar *avis motivé* van 8 februari 1994 doet de Commissie terecht opmerken dat geen steekhoudend antwoord werd verstrekt. Zij voert onder meer aan dat de zogenaamde bijkomende toelichtingen van EMI wel degelijk wijzigingen zijn, wat trouwens expliciet wordt bevestigd doordat de SRWT aan EMI gevraagd heeft deze « *toelichtingen* », met het oog op hun tegenwerpelijheid, bij de uitvoering van het contract, per brief te bevestigen. Overigens heeft de Commissie nergens sporen gevonden van financiële en industriële compensaties voor het Waals Gewest die door de onderaannemers, namelijk door Renault, zouden zijn toegezegd en die voor de Commissie trouwens geen argumenten zijn.

Om de gelijkheid van de concurrentievoorwaarden te garanderen en in haar bezorgdheid voor een effectieve openheid van de overheidsbestellingen eist de Commissie dat de Europese wetgeving zou worden toegepast.

Merkwaardig is evenwel dat « *les autorités belges estiment que la directive n° 90/531 ayant pour principal but l'élimination de toute discrimination entre fournisseurs et entrepreneurs et les soumissionnaires en cause étant tous des sociétés belges, il ne saurait y avoir danger de discrimination et partant applicabilité du droit communautaire à une situation purement interne du royaume de Belgique.* »

De Commissie is terecht gebelgd over deze argumentatie aangezien zij onder meer zegt: « *La Commission est extrêmement surprise et préoccupée par cette interprétation qui s'attaque aux fondements mêmes du droit communautaire dans ses relations avec le droit des Etats membres* », et « *La Commission constate que le Gouvernement belge n'avait à ce jour jamais avancé pareille argumentation à l'appui d'une limitation des effets des dispositions communautaires dans le domaine des marchés publics. La Commission invite expressément les autorités belges à examiner attentivement leur position.* »

Zij besluit aldus: « *La Commission invite le royaume de Belgique à prendre les mesures requises pour se conformer au présent avis motivé dans un délai de 10 jours à compter de la notification de celui-ci.* »

En outre la Commission invite le royaume de Belgique à intervenir auprès des autorités compétentes afin que les mesures nécessaires soient prises pour suspendre les effets juridiques et l'exécution du contrat afin de ne pas porter atteinte au bon déroulement de la présente procédure.»

België heeft dit gemotiveerd advies niet gevolgd.

In afwachting van een uitspraak over de grond van de zaak door het Europees Gerechtshof heeft de Commissie op 2 maart dan ook beslist in kort geding de opschorting te vragen van de bestelling bij EMI omdat er een dwingende reden bestaat en een onomkeerbare schade dreigt te ontstaan. Zij zal één van de volgende dagen de zaak officieel inleiden bij het Europees Gerechtshof te Luxemburg.

Het gaat hier om een werkelijk ongewone procedure, ingeroepen door de Europese Commissie en die wordt gemotiveerd door Europees commissaris Raniero Vanni d'Archirafi, die belast is met de interne markt. Hij verklaarde: *« Les violations constatées de la législation européenne, à savoir la directive sur le secteur dit exclu, sont si manifestes que la décision a été unanime. Ces violations sont de plusieurs types. C'est essentiellement le principe général d'égalité de traitement des soumissionnaires qui a été enfreint, que ce soit dans l'application des critères de sélection ou lors de l'évaluation des critères d'attribution avec, notamment, des ajustements de l'offre EMI postérieurs à la date de clôture de la période de soumission, des éléments qui ont eu une influence sur l'attribution du marché et qui n'ont pas été pris en compte pour les autres soumissionnaires. Les violations sont tellement claires qu'il n'y a pas lieu de soupçonner d'influence extérieure pesant sur la décision de la Commission. »*

Het is nog niet bekend wanneer de uitspraak zal vallen. Indien de bestelling echter door het Europees Gerechtshof wordt opgeschort, dan zal de Belgische Regering de uitspraak moeten doen uitvoeren, ook indien de Waalse Regering het contract handhaaft. Op dat ogenblik zal België worden geconfronteerd met een dramatische situatie.

Tot zover de feiten. Hierbij heb ik dertien vragen. Ik zal ze opsommen in de volgorde van de feiten en ik hoop er van de Eerste minister een duidelijk antwoord op te krijgen.

Een eerste reeks vragen betreft de beslissing tot aankoop door de SRWT bij EMI.

Ten eerste, hoe moet de tussenkomst van de Waalse verkeersminister, de heer Baudson, worden beoordeeld, die de raad van bestuur van de SRWT onder druk heeft gezet?

Ten tweede, bestaat de opdracht van de voogdijminister er niet in de onafhankelijke besluitvorming van een autonoom overheidsbedrijf te respecteren en te doen respecteren? Dit is eigenlijk een retorische vraag, waarop het antwoord dus duidelijk is. Waarom heeft de regeringscommissaris bij de SRWT er niet op toegezien dat de wet wordt toegepast? Is de getroffen beslissing de meest voordelige voor de opdrachtgever, in casu de SRWT? Waarom heeft de regeringscommissaris zijn veto niet gesteld? De commissaris was immers ongetwijfeld in het bezit van alle stukken, te weten twee opeenvolgende adviezen van de technische diensten van de SRWT, waarin duidelijk voor de firma Van Hool wordt geopteerd, en het voorstel van de directie van de maatschappij, waarin een tegengesteld advies aan de raad van bestuur wordt gegeven. De regeringscommissaris heeft echter niet gereageerd.

Ten derde, werd de beslissing van de SRWT met redenen omkleed? Is een niet-gemotiveerde beslissing van de raad van bestuur een geldige beslissing? Dit is andermaal een retorische vraag. De beslissing is immers niet geldig bij gebrek aan motivering.

Een tweede reeks vragen betreft het optreden van de Raad van State. Deze vragen zijn delicaat, maar ik zal ze niettemin stellen.

Ten vierde, is het juist dat de behandelende kamer van de Raad van State niet « regelmatig » was samengesteld? Wat is de motivering voor de aanwijzing tot voorzitter van een magistraat die de betrokken kamer normaal niet voorziet? In de Kamer heeft de Eerste minister op een gelijkaardige vraag met een boutade geantwoord. Ik hoop evenwel dat hij mij wat vriendelijker behandelt.

Ten vijfde, wat is de waarde van het argument van de Raad van State dat de firma Van Hool zogezegd een monopolie in de bussector bezit, terwijl alle aankopen door de vervoersmaatschappijen geschieden op basis van nationale en zelfs internationale concurrentie? Dit is toch niet de definitie van een monopolie. En zelfs wanneer dit wel het geval zou zijn, is dit nog geen argument om een wetsovertreding goed te praten.

Een derde reeks vragen betreft het antwoord van de Belgische Regering op de ingebrekestelling door de Europese Commissie.

Ten zesde, is het juist dat de Belgische Regering zich tevreden heeft gesteld met het door de Waalse Regering opgestelde antwoord ongewijzigd door te geven aan de Europese Commissie? De Belgische Regering zegt immers dat de Europese Commis-

sie niets te maken heeft met deze zaak, vermits er alleen Belgen bij betrokken zijn. De Belgische Regering heeft hier gewoon brievenbus gespeeld. Ik heb de indruk dat hier de procedure werd toegepast die gangbaar is wanneer de Gemeenschappen of de Gewesten decoraties willen toekennen. De Eerste minister maakt dan de voorstellen van de Gewest- of de Gemeenschapsregeringen zonder meer over aan de Koning die ze ondertekent. Het gaat hier echter niet om een decoratie. Het gaat over een standpunt dat bij de Europese Commissie nogal wat wrovel heeft opgewekt.

Ten zevende, onderschrijft de Belgische Regering het in het antwoord geformuleerde standpunt betreffende de niet-toepasbaarheid van een Europese wetgeving wanneer alleen Belgische firma's daarbij betrokken zijn?

Ten achtste, is deze stelling verenigbaar met het feit dat niettemin in dit antwoord de onderaanneming van de Franse firma Renault tot staving van de financiële en technische bekwaamheid van EMI wordt aangevoerd? Er is een interne tegenspraak in de argumentatie van het Waalse Gewest. Renault is een Frans bedrijf. Wanneer dat argument wordt ingeroepen om te bewijzen dat het bod van EMI ernstig is, dan zijn daarbij niet alleen Belgische ondernemingen betrokken.

Ten negende, is de Eerste minister niet van oordeel dat een dusdanig optreden van de Belgische Regering een zware inbreuk is op de federale *Bundestreue* tegenover de Europese Unie?

De vierde reeks vragen heeft betrekking op de behandeling van de zaak door het overlegcomité, waar ze aanhangig werd gemaakt.

Ten tiende, kan de beslissing ten gronde door de SRWT het voorwerp uitmaken van een behandeling door het overlegcomité daar ze genomen is door een overheidsbedrijf en niet door een Gewest- of Gemeenschapsexecutieve, of is het agenderen door de Vlaamse Gemeenschap alleen ontvankelijk omdat de Waalse Regering niet correct is opgetreden als voogdijoverheid of ingevolge de verklaring van de Waalse minister van Verkeer, wat waarschijnlijk niet het geval is?

Ten elfde, is het aanhangig maken van de zaak bij het overlegcomité voldoende om de schorsing van de aangevochten beslissing te bewerkstelligen? Indien het overlegcomité geen consensus bereikt, dat zal volgende week blijken, dan is de beslissing sowieso opgeschort. Voor zover ik mij kan herinneren werkt het overlegcomité aldus. Ik hoop dat daaraan niets werd gewijzigd.

Een laatste reeks vragen heeft betrekking op een meer algemeen probleem, de uitvoering van een uitspraak door een internationale instantie, namelijk de Europese Commissie of het Europees Gerechtshof.

Ten twaalfde, is de substitutiebevoegdheid van de Belgische Staat, volgens artikel 26 van de bijzondere wet, als enige volkenrechtelijke rechtspersoonlijkheid bij een veroordeling van een deelstaat door een internationale instantie, van toepassing? Geldt deze substitutiebevoegdheid ook bij een veroordeling van een deelstaat door een internationale instantie of bij onwil van een deelstaat om een gerechtelijke uitspraak uit te voeren?

Ik dacht dat de substitutiebevoegdheid alleen geldt als een Europese richtlijn niet wordt omgezet in een decreet. Als de deelstaat dit nalaat dan zou de federale Staat de bevoegdheid hebben om die richtlijn niettemin te doen opnemen in de wetgeving van de deelstaat. Aangezien het hier gaat om een arrest van het Europees Gerechtshof, zou de uitvoering daarvan niet kunnen worden toevertrouwd aan de Belgische Staat op grond van de substitutiebevoegdheid.

De Eerste minister heeft zich hierop herhaaldelijk beroepen met het argument dat de deelstaat er in alle fases van de procedure bij moet worden betrokken, maar volgens mij betekent « betrekken » nog wat anders dan het antwoord van een deelstaat zonder meer overmaken aan de Europese Gemeenschap. « Betrekken » bij een beslissing wil niet zeggen dat men de beslissing van de andere zonder meer overneemt, maar veronderstelt volgens mij dat de beslissing vatbaar is voor overleg, voor wijziging, desgevallend voor totale afwijzing. Ik vind het dus fout dat België dit antwoord zonder meer heeft overgemaakt.

Ten dertiende, indien de substitutiebevoegdheid toch van toepassing zou zijn is de procedure voor de toepassing ervan dan niet van die aard dat een eventuele veroordeling in kort geding alle gevolgen ontnemt aan de opschorting van de uitvoering van een contract? Een kort geding wordt in principe ingespannen als de tijd dringt. Als het Waalse Gewest pas vele maanden na de bestelling tot de uitvoering van een arrest van het Europees Gerechtshof wordt gedwongen, dan vraag ik mij af of wij niet de gek houden met de Europese gerechtshofprocedure, want als het arrest wordt geveld zal de bestelling al geheel of gedeeltelijk zijn uitgevoerd.

Tenslotte wil ik nog een paar persoonlijke conclusies vastknopen aan dit dossier. Ik ben bewust niet willen ingaan op het communautair aspect van dit dossier. Mocht het om twee Vlaamse ondernemingen gaan, zou ik precies dezelfde interpellatie houden. Het communautaire aspect is voor mij niet het belangrijkste, al heeft dit aspect in de pers en in onze parlementaire assemblys veel aandacht gekregen. Ik ben echter niet ongevoelig voor de enorme schade die het optreden van de Waalse Regering heeft aangebracht aan de goede betrekkingen tussen de Gemeenschappen en de Gewesten, aan de *Bundestreue* in dit land. Deze schade is enorm.

Wat mij verontrust is dat een deelstaat de euvelde moed opbrengt te denken een Europese wetgeving ongestraft te kunnen overtreden. De betrokken Europese richtlijn is overigens sedert eind 1993 opgenomen in de Belgische wetgeving, via de wijziging van de wet van 14 juli 1976. De Waalse Regering heeft het aanzien van België en dus ook van Vlaanderen in Europa een zeer slechte dienst bewezen. Bezwarend is bovendien dat het hier gaat om een materie waarin België steeds een eerstrangspol gespeeld heeft in Europees verband. De opening van de grenzen voor overheidsopdrachten onder gelijke concurrentievoorwaarden valt immers ongetwijfeld uit in het voordeel van de Belgische ondernemingen.

Deze zaak heeft ook raakpunten met de militaire bestellingen. Militaire bestellingen vallen niet onder de wet op de overheidsopdrachten. Tot voor kort ontsnapten deze bestellingen, en thans nog in ruime mate, aan de vrije en eerlijke concurrentie, omdat zij van strategisch belang werden geacht. Een strikte toepassing van de Belgische en Europese wetgeving, ook op alle militaire aankopen, zal ongetwijfeld een grondige sanering in deze sector meebrengen en ons ook verlossen van allerlei onduidelijkheden die overigens voortdurend tot misbruiken en politieke moeilijkheden leiden.

Uit dit dossier blijkt ook hoe moeilijk het is om van een beschermde naar een open markt over te stappen. Op korte termijn biedt de beschermde markt natuurlijk heel wat voordelen, maar op langere termijn zijn de voordelen van een vrije markt veel groter. Kortzichtigheid is een slechte gedragslijn. Dit geldt in het bijzonder voor het Waalse Gewest dat momenteel een beroep doet op een miljardenhoge hulp van de Europese Gemeenschap om uit zijn deplorabele economische toestand te geraken, maar dat tegelijkertijd zomaar de vloer aanveegt met de Europese wetgeving. Ik hoop maar dat andere Gemeenschappen of Gewesten niet dezelfde weg opgaan.

Mijnheer de Eerste minister, ik heb u niet willen ondervragen over uw toekomstig beleid of over uw houding na een waarschijnlijke veroordeling door het Europees Gerechtshof. Het ligt nu eenmaal niet in de parlementaire geplogenheid om de Regering te interpellieren over haar toekomstig beleid, ook niet de dag na haar tweede verjaardag. Toch is het nuttig nu reeds na te denken over de vraag hoe wij ons geschonden aanzien in Europa kunnen herstellen. Het is mijn overtuiging dat België en ook uzelf beter verdient. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Grosjean.

M. Grosjean (PS). — Monsieur le Président, au début de son intervention, mon prédécesseur a précisé que celle-ci ne serait pas passionnelle et qu'il s'en tiendrait aux aspects techniques du problème; je l'imiterai, me gardant moi aussi de toute passion.

On peut évidemment, M. Geens l'a d'ailleurs fait très brillamment, évoquer uniquement les éléments techniques émaillant ce dossier sur la base des rapports qui nous ont été transmis; toutefois, je ne suis pas sûr que cette analyse soit suffisante.

J'ai été informé, comme tout un chacun, de la procédure entamée contre la Belgique, au titre de l'article 169 du Traité CEE, concernant le marché public de fournitures de 278 autobus attribué à la société EMI d'Aubange, par la Société régionale wallonne du transport, mieux connue sous le sigle de «SRWT» ou même de «TEC».

Certains aspects de l'initiative de la commission suscitent des interrogations de ma part.

Du 6 octobre 1993, date de la décision de la SRWT d'attribuer le marché, au 17 novembre 1993, date de la levée de la suspension de l'exécution de cette décision par le Conseil d'Etat et de la conclusion du marché, la Commission européenne ne s'est, à aucun moment, manifestée auprès des autorités belges, alors que cette affaire avait déjà été largement évoquée dans la presse tant belge qu'internationale.

A partir de la levée de la suspension par le Conseil d'Etat le 17 novembre 1993, la Commission a cependant fait preuve d'une précipitation certaine puisque, dès le 30 novembre 1993, une mise en demeure était adressée à la Belgique, un délai très court étant imparti aux autorités concernées pour y répondre. Au stade ultérieur, la notification de l'avis motivé est intervenue très rapidement elle aussi, le délai imposé pour la réponse à cet avis — dix jours — étant à nouveau fort bref par rapport aux règles habituelles en la matière.

Je m'étonne aussi vivement des déclarations formulées dans la presse par le commissaire belge au sujet d'un dossier qui ne relève pas de ses attributions, ces interventions étant, au demeurant, marquées par un esprit partisan manifeste.

Ajoutons encore qu'une plainte déposée auprès de la Commission par deux constructeurs allemands, au sujet d'un marché attribué à la société Van Hool par De Lijn, n'est apparemment pas traitée avec la même célérité que celle qui caractérise le dossier établi à charge de la Société wallonne.

Je voudrais enfin faire part de mon inquiétude en ce qui concerne l'objet de la procédure actuellement mûe par la Commission européenne. En effet, la Commission va demander à la Cour de justice européenne la remise en cause d'un contrat conclu il y a près de quatre mois et largement entamé depuis lors.

Or, ainsi que je l'ai déjà fait observer, avant que le marché n'ait été attribué, ni la SRWT ni la société EMI n'ont été informées par la Commission des griefs qu'elle avait à formuler à l'égard de la procédure suivie, alors que cette autorité avait pourtant la possibilité d'intervenir.

Dès lors, la demande de suspension introduite par Van Hool ayant, entre-temps, été rejetée par le Conseil d'Etat, les parties étaient bien évidemment en droit de conclure le marché.

Malgré tout, la Commission entend faire suspendre ce contrat. Une telle prétention est manifestement incompatible avec le principe de sécurité juridique essentiel au bon fonctionnement des services publics et vital pour leurs cocontractants privés.

Si elle devait se confirmer, la solution voulue par la Commission aboutirait à rendre l'action des autorités publiques nationales pratiquement impossible. En effet, aucune partie n'accepterait de contracter avec un pouvoir public si elle ne pouvait être certaine que les engagements en résultant ne seraient pas fondamentalement remis en cause par la suite.

En outre, je vois mal comment la Commission peut demander de suspendre le contrat passé entre la SRWT et la société EMI alors que, conformément aux directives européennes en la matière, une telle éventualité n'est pas prévue par le droit interne belge.

Enfin, le fait que cette affaire soit portée en même temps devant les juridictions belges et devant la Cour de justice, comme l'envisage la Commission, risque de déboucher à terme sur une situation juridique insoluble et constitue d'ores et déjà un camouflet pour le Conseil d'Etat, ainsi que n'ont pas manqué de le noter certains experts éminents. A ce sujet, je ne citerai que l'article paru le 4 mars dans la *Libre Belgique* et ayant pour titre: «C'est le juge belge qu'on juge.»

Je voudrais dès lors connaître les mesures concrètes que le Gouvernement compte prendre pour éviter, à l'avenir, ce genre de situation. N'y aurait-il pas lieu, en particulier, de prendre

l'initiative d'une révision des directives européennes en matière de marchés publics, afin de clarifier les compétences respectives des juridictions nationales et de la Cour de justice européenne à l'égard des contrats conclus?

Tels sont les commentaires que je souhaitais émettre au sujet d'une affaire qui n'a fait que trop de bruit déjà. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Gijsbrechts.

Mevrouw Gijsbrechts-Horckmans (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, het is niet de gewoonte van mijn fractie vooruit te lopen op de rechterlijke uitspraken, wetende dat bepaalde rechtsprocedures aan de gang zijn. Dat zou trouwens gevaarlijk zijn. Vandaag wens ik op deze regel echter enigszins een uitzondering te maken.

Ik ben ervan overtuigd dat de overtreding van een aantal rechtsregels door de Waalse vervoermaatschappij en dus ook door het Waalse Gewest niet alleen overtredingen zijn van Europese rechtsregels en van de Belgische wetgeving, maar ook van ministeriële omzendbrieven. Die overtredingen zijn bovendien zo flagrant dat de uitspraak ten gronde van de onderscheiden rechtscolleges nu reeds onomstotelijk vaststaat.

Ik zal nu de lijst van de onregelmatigheden, deze die vaststaan en deze die uit officiële documenten voortspruiten, opsommen.

Ten eerste is er het advies van de auditeur bij de Raad van State in het kader van de schorsingsprocedure, dat luidt: «EMI — de firma die de toewijzing heeft bekomen — heeft na het sluiten van de offerte suggesties gedaan die een duidelijke wijziging van het oorspronkelijk bod inhouden en dat heeft het beslissingsproces van de directie beïnvloed.» De auditeur van het hoogste administratief rechtcollege erkent dus dat er onregelmatigheden in dit dossier zijn begaan.

Ten tweede, het staat vast dat EMI economische compensaties heeft ingeroepen, wat in strijd is met een omzendbrief van de Eerste minister van 1986.

Ten derde, de Europese Commissie heeft op 30 november 1993 — dit werd op 8 februari 1994 een tweede maal bevestigd — onregelmatigheden aangeklaagd. Volgens de Europese Commissie werden aan de offerte na de afsluitdatum wijzigingen aangebracht, welke achteraf essentieel bleken voor de toewijzing. Volgens de Europese Commissie bestaat het derde probleem er dus in dat de Waalse vervoermaatschappij zich heeft gebaseerd op elementen waarvan het lastenboek aangeeft dat ze geen rol mogen spelen.

Tenslotte speelde de gewestminister van Verkeerswezen in dit dossier een eigenaardige rol. Hij kwam immers vooral te onpas tussenbeide in een aangelegenheid die tot de uitsluitende bevoegdheid van de Waalse vervoermaatschappij behoort.

Wij kunnen het uitgebreid hebben over een aantal juridische overwegingen dienaangaande, maar ik meen dat dit weinig relevant is. Inderdaad, het enige politiek belangrijk en relevant element is dat in deze aangelegenheid het Waalse belang de te volgen regels dicteerde! De Europese rechtsregels zijn op het ogenblik voor het Waalse Gewest blijkbaar niet van tel, meer nog, zij worden aangewend om te beweren dat Europa Vlaanderen steunt in zijn zogenaamd streven Wallonië economisch te overheersen.

Ik noem dit handelen met voorbedachten rade. Het gaat hier immers niet alleen om de schending van rechtsregels, maar om het voeren van een politiek waardoor Wallonië Vlaanderen op alle mogelijke manieren links laat liggen en de samenwerking met Frankrijk intensiveert. Wij hebben daar in se geen probleem mee, maar willen dan wel dat alle relaties tussen Vlaanderen en Wallonië worden herzien vermits in een echt federaal staatsbestel het huidige éénrichtingsverkeer op het vlak van plichten en solidariteit niet onverkort kan blijven behouden.

Mijnheer de Eerste minister, daarom vraag ik u, als hoeder van wat u zo plechtig «de federale loyaleiteit» noemt, wat er in dit land moet gebeuren alvorens u en uw Regering iets ondernemen.

Tot nu toe hebt u gemeend niets te moeten doen en hebt u de enigszins eigenaardige rol van postbode gespeeld tussen het Waalse Gewest en de Europese Commissie. U richtte zich tot het Waalse Gewest met de door de Europese Commissie vastgestelde tekortkomingen. U speelde dus, zoals wij in Putte zeggen, «facteur». Het Waalse Gewest antwoordde u en u overhandigde het antwoord aan de Europese instanties. U maakt het zichzelf op die manier nogal gemakkelijk, maar u ondergraaft hierdoor ons federaal staatsbestel.

Mijn eerste conclusie is dus dat uw staatshervorming niet werkt. Het is immers duidelijk dat er geen federale loyaleiteit is en dat u niet over de nodige instrumenten beschikt om die federale loyaleiteit te kunnen afdwingen. De door u zo geprezen staatshervorming is op dat vlak te kort geschoten.

U hebt goede punten gescoord voor de wijze waarop u vorig jaar het voorzitterschap van de Europese Unie hebt waargenomen, maar deze felicitaties staan in schril contrast met de realiteit van vandaag. De openstelling van de Europese markt voor overheidsbestellingen is een belangrijke hoeksteen van een eenheidsmarkt. Daarom heeft de Europese Commissie voor dit onverkwikkelijk dossier de spreekwoordelijke kat de bel aangeboden. Vermits België zich niet wenst te schikken naar het advies heeft de Commissie — ondanks zware druk uit Frankrijk — vorige week toch beslist een kort geding in te leiden bij het Europese Hof van justitie.

Zal de federale Regering nu eindelijk maatregelen nemen of bent u van plan uw rol van postbode te bestendigen? Als u geen maatregelen neemt betekent dit dat u de Waalse argumentatie, die zeer betwistbaar is, patroneert. U weet bovendien zeer goed dat het verlies dat de firma Van Hool zal moeten incasseren tengevolge van uw passiviteit nooit kan worden hersteld. Zelfs als er een schadevergoeding zou worden uitbetaald, zal dit niet meer in overeenstemming zijn met het werkelijk geleden verlies.

Bent u er tenslotte zo zeker van dat u, gelet op de onwil van het Waalse Gewest, na de veroordeling door het Europees Hof gebruik zult kunnen maken van de subrogatiemogelijkheid die is ingeschreven in de bijzondere wet inzake de internationale betrekkingen van Gemeenschappen en Gewesten? Waarom zouden de Franstaligen in het ene geval weigeren te doen wat vereist is en nadien in de Ministerraad wel hun medewerking verlenen?

De nieuwe Grondwet verbetert geenszins de verhouding tussen het noorden en het zuiden van het land. Indien oneerlijke praktijken, zoals in het bussendossier, ongemoeid op hun beloop worden gelaten, zullen de kiemen van het separatisme en de anti-politieke gevoelens een nog betere voedingsbodem vinden dan nu. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Deworme.

M. Deworme (PS). — Monsieur le Président, en qualité de mandataire de la province de Luxembourg, il m'appartient d'intervenir dans ce débat.

Je ne suis taradé par aucun démon linguistique, et chacun est le bienvenu dans ma province. Chacun peut y planter des industries, venir y travailler et parler sa propre langue sans aucun problème. Mais qu'il me soit permis, par un bref historique, de resituer l'interpellation d'aujourd'hui dans son contexte économique luxembourgeois.

Déjà à la barre comme député permanent, j'ai vécu toute la crise de la sidérurgie depuis 1977: deux mille emplois perdus par la suppression de l'usine d'Athus et des milliers de travailleurs frontaliers subissant de plein fouet la crise de la sidérurgie lorraine.

Plutôt que de se lamenter sans fin sur notre malheur et d'essayer de récupérer quelques lambeaux de la grandeur sidérurgique perdue, les forces vives du Luxembourg ont retroussé leurs manches et pris leur bâton de pèlerin.

Emmenés par le gouverneur, la députation permanente et Idélux, nous avons rencontré les investisseurs et convaincu des entrepreneurs de venir s'implanter dans notre province.

Parmi les industries venues s'installer dans le Sud Luxembourg, je cite l'usine BMF. Cette entreprise nouvelle devait équiper notre armée de 1 163 véhicules blindés. Une main-d'œuvre hautement qualifiée fut formée à cet effet.

Dans notre pays, de nombreux partis prônent la reconversion de l'industrie de guerre en industrie de paix. Certains, et le fait ne date que de 1991, ont même refusé l'exportation d'armes. La crise des licences d'exportation d'armes, qui a provoqué la chute du précédent Gouvernement, est encore présente dans tous les esprits.

D'abord « industrie de guerre », CMI a joué le jeu de la reconversion. Elle a commencé par produire, avec NEC de Saint-Hubert, des véhicules transformables pour salles de cinéma, salle culturelles, etc., mais d'autres possibilités étaient envisageables. En partenariat avec Renault, qui apportait le know-how, il lui devint possible de se reconvertir dans la construction d'autobus. Cette reconversion se heurte évidemment à des concurrents déjà implantés, car EMI, filiale de CMI, a fort naturellement voulu soumissionner pour les marchés d'autobus.

Une possibilité s'est offerte lorsque, le 22 avril 1993, la Société régionale wallonne de transports fait un appel d'offre international au *Journal officiel de la CEE* pour 315 bus; les sociétés Van Hool, Jonckheere, Mercedes, Berkhof-Daf et EMI répondent.

Je ne retracerai pas ici tous les rétroactes de l'affaire, nous ne sommes pas une cour de justice. Je me contenterai de constater que le 6 octobre 1993, EMI décroche le contrat pour la construction de 278 autobus, 37 étant attribués à Jonckheere.

Van Hool dépose immédiatement une requête en suspension auprès du Conseil d'Etat. L'exécution du contrat est suspendue.

Le 29 octobre 1993, Van Hool introduit un recours auprès de la CEE.

Le 17 novembre 1993, le Conseil d'Etat annule la suspension du contrat des bus, estimant que le préjudice invoqué par Van Hool n'est pas « grave et irréparable ».

Le 30 novembre 1993, la CEE envoie une mise en demeure à l'Etat belge qui doit justifier le comportement de la SRWT lors de la passation de la commande des bus, commande suspectée d'être entachée d'irrégularités.

Le 8 février 1994, la CEE enjoint l'Etat belge de suspendre l'exécution du contrat des bus wallons, lequel est taxé d'illégal.

Le 18 février 1994, l'Etat belge refuse de se plier aux exigences de la Commission européenne.

Le 20 février 1994, se place une intrusion rocambolesque d'un huissier qui tente de s'introduire chez EMI, avec une demande de constat émanant prétendument de la CEE, mais en fait provenant de la firme Van Hool.

Le 2 mars 1994, la Commission européenne renvoie le dossier à la Cour de justice européenne en l'invitant à suspendre provisoirement en référé le contrat entre SRWT et EMI.

Voilà la chronologie des faits.

Pour mener à bien le contrat des autobus, EMI, comme je le disais il y a quelques instants, s'est associée avec le constructeur français « Renault véhicules industriels ». Il s'agit d'une collaboration industrielle à long terme, s'appuyant sur un partenariat.

La firme Van Hool vit cette venue sur le marché belge comme une frustration. Jusqu'à présent, Van Hool avait un monopole ou un quasi-monopole de fait, et ce depuis quarante ans, sur le marché belge.

D'abord, je vous dirai que la SRWT a été la seule en Belgique à avoir ouvert, pour la première fois, son cahier des charges à la concurrence européenne.

En Flandre, De Lijn, s'il faut en croire la firme Mercedes, en serait toujours à un cahier des charges qui favorise exclusivement Van Hool. Une plainte a d'ailleurs été déposée par Mercedes et Kaasboier à l'égard de De Lijn mais ceux-ci ne semblent pas disposer d'appuis aussi efficaces que Van Hool, tant au sein de la Commission européenne qu'au sein de la DG XV, pour faire avancer leur recours.

Nous comprenons bien que la firme Van Hool ne souhaite pas voir s'installer un concurrent qui risque de lui prendre d'autres parts de marché.

A travers l'attitude de la firme Van Hool, nous voyons se développer un appel au protectionnisme, au repli sur soi, que l'on retrouve dans de nombreuses firmes et dans de nombreux pays. Tout se passe comme si chacun voulait prendre des parts de marché ailleurs et considérer son pays comme un marché privilégié.

La Belgique a, plus que d'autres pays, voulu un marché intérieur européen et une ouverture des frontières.

Notre collègue André Grosjean a bien défini la position du PS dans ce dossier.

Pour ma part, monsieur le Premier ministre, j'aimerais que vous répondiez à quatre questions. Je ne vous en poserai pas treize, comme l'a fait notre collègue, M. Geens.

Le Conseil des Communautés européennes est-il chargé de défendre ou de briser les monopoles de droit ou de fait?

Le Conseil d'Etat, notre plus haute instance judiciaire, risque-t-il d'être désavoué par la Cour de justice européenne? S'il en était ainsi, il ne siègerait plus en dernier recours. La décision de la Cour de justice européenne devrait-elle toujours être prononcée avant l'exécution d'un contrat?

Voyez-vous, pour la Cour de justice européenne, la possibilité d'ordonner la suspension en référé d'un marché déjà conclu et parfaitement licite en fonction de notre droit belge, conforme au droit européen?

La reconversion des industries d'armement en industries civiles est-elle un miroir aux alouettes? (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verschueren.

De heer Verschueren (SP). — Mijnheer de Voorzitter, ik was eigenlijk niet van plan om in het kader van deze interpellatie het woord te voeren. Nu ik echter met zeer veel aandacht heb geluisterd naar de uiteenzetting van de interpellant, waarmee ik groten-deels akkoord kan gaan, en naar de twee andere sprekers, collega's uit Wallonië, krijg ik een beetje de indruk dat wij onszelf in de plaats stellen van het Hof van justitie. Mevrouw Gijsbrechts heeft weliswaar bij de aanvang van haar interpellatie verklaard dat zij niet zou anticiperen op een uitspraak van het hof, maar eigenlijk heeft zij niets anders gedaan. Over de echte oorzaak van dit probleem heb ik vandaag echter nog geen woord horen zeggen. Aan de basis van de hele discussie ligt immers het lobbywerk en dat werd nog door niemand vermeld.

In *De Standaard* van 3 maart jongstleden lees ik een van de hoofdredenen waarom de Europese Commissie naar het Hof van justitie gaat: « Tenslotte vond de Commissie dat de geloofwaardigheid van de Europese richtlijn inzake openbare aanbesteding in het geding is. » Dit is klaar en duidelijke taal en ik zal hiermee mijn uiteenzetting besluiten. Ik heb vertrouwen in de uitspraak van het Hof van justitie. Ik heb ook vertrouwen in de federale Regering, die, als ik mij niet vergis, ervoor moet zorgen dat een eventuele opschorting wordt uitgevoerd. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, in tegenstelling tot de heer Verschueren was ik wel van plan om in verband met dit zeer belangrijk dossier het woord te nemen, maar ik ben opnieuw aan het twijfelen gegaan door de uiteenzetting van de heer Deworme, die mij plotseling in de positie van vertegenwoordiger van de Westvlaamse belangen heeft geplaatst en mij heeft geconfronteerd met de strijd tegen de 37 bussen van Jonckheere.

Wij moeten echter trachten ons boven de regionale belangen te plaatsen, ook wanneer er communautaire en subregionale angel-tjes aan het probleem zitten, om het dossier op zijn juridische grondslagen te beoordelen. Ik meen dat de interpellant dit op een voorbeeldige wijze heeft gedaan. Ik sluit mij dus zeer graag aan bij deze eminente vertegenwoordiger van de belangrijkste regerings-partij die wegens zijn verleden van tien jaar voorzitterschap van de Vlaamse Regering goed geplaatst is om een aantal zaken te beoordelen. Ik ben het in het bijzonder eens met de juridische elementen die hij naar voren heeft gebracht en dit ontslaat mij meteen van de herhaling ervan.

Zeer in het bijzonder wacht ik met belangstelling op de visie van de Eerste minister op het evocatiemechanisme, het door het rijk in de plaats treden van de Gewesten op het niveau van de internationale instellingen. In zijn antwoord op de interpellatie over dit onderwerp in de Kamer heeft de Eerste minister dit reeds kort toegelicht en ook mevrouw Gijsbrechts heeft deze materie aangesneden. Is de federale overheid in dit verband slechts een brievenbus of kan zij ook eigen elementen inbrengen? Hoe zal de te verwachten beslissing van het Europees Hof worden gevolgd?

Ik wil nu ingaan op het standpunt van de Volksuniefractie inzake het Belgisch federaal stelsel zoals wij dat hebben geïnstalleerd. In zijn interpellatie in de Kamer verzocht de CVP-volksvertegenwoordiger, ik voel dit hier trouwens ook onderhuids aan, om de installatie van een controleorgaan. Men noemde het in de Kamer: «een conformiteitsonderzoek door een objectieve instantie.»

De Volksunie wijst dit om diverse redenen af, in de eerste plaats omdat we er niet in geloven. Ofwel moet het een juridisch orgaan zijn, maar dit bestaat reeds, ofwel een politiek orgaan. Maar dit laatste zal noodzakelijkerwijze onderhevig zijn aan de verlamming die trouwens nu reeds te merken is bij gelijkaardige instanties en voortvloeiend uit het gegeven van de paritaire samenwerking van de Regering. Ik zie niet in wat een objectief controleorgaan, geïnstalleerd op het niveau van de paritair samengestelde Belgische Regering, praktisch kan doen bij betwistingen waarin de partijen lijnrecht tegenover elkaar staan.

In de tweede plaats wijzen wij een controleorgaan af om principiële redenen. De installatie van een beoordeelend orgaan op federaal niveau is absoluut niet te verzoenen met het Belgisch concept van federalisme. Dit is trouwens een concept van exclusieve bevoegdheden, zonder hiërarchie der normen. Kortom, wij wensen in deze en andere materies geen «Belgische schoonmoeder». De Gewesten moeten hun vrijheid behouden; ook in het maken van fouten. Wanneer zij het noodzakelijk vinden bussen te bestellen die 35 pct. meer verbruiken en 10 pct. duurder zijn, dan hoeft, wanneer het om een conforme beslissing gaat, de Belgische Regering zich daar niet mee te bemoeien.

Ook de federale loyaliteit is heel belangrijk. Onder meer minister-president Van den Brande heeft geponereerd dat de federale loyaliteit in dit dossier is geschonden. Deze aangelegenheid zal een test zijn, bijvoorbeeld voor de overlegcomités. Zij worden immers met dit dossier erg op de proef gesteld.

Mijnheer de Eerste minister, het overlegcomité zou op 8 maart deze aangelegenheid opnieuw bespreken. Heeft die bijeenkomst vandaag plaats, of is er een andere datum bepaald? Het overlegcomité inzake de nationale spoorwegen en de regionale vervoerssector blijkt ook niet de verwachte resultaten te geven. Volgens verklaringen in de pers gingen de zaken beter onder de bevoegdheid van de vroegere Vlaamse minister van Verkeer. Nu is het zelfs zo ver dat vandaag een Vlaamse minister zijn federale collega in de Kamer zal interpellieren omdat het overlegcomité blijkbaar zijn rol niet meer kan spelen.

De vraag over de wijze waarop wij in ons land willen samenleven is fundamenteel. Met het federalisme heeft men de Belgische monetaire en economische unie, een munt, een markt, willen in stand houden. De spelregels moeten dus worden gerespecteerd en men moet niet alleen de lusten, maar ook de lasten van het systeem erbij nemen. Het Waalse Gewest speelt in de aangelegenheid van de autobussen echter met vuur. Vooral Vlaanderen draagt de financiële lasten van de Belgische monetaire en economische unie.

Als we op Europees vlak wensen te komen tot een Europese munt en een Europese markt, dan is het uiteraard normaal dat we vragen stellen over het nut van het instandhouden van de monetaire en economische unie op Belgisch vlak.

Ik las *Trends* van 24 februari: «Met deze Walen hoeven geen Vlamingen te militeren om een separatistische meerderheidsopinie op te bouwen. Gratis krijgen ze voor de roep om onafhankelijkheid de luidste bellemannen.»

We vrezen dat zulke evolutie zich inderdaad zou kunnen voordoen bij dergelijke dossiers.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, aangezien ik vorige week reeds een antwoord kreeg op een vraag over de Belgische houding inzake dit dossier, kan ik me beperken tot een korte aansluiting bij deze interpellatie van de heer Geens die benadrukte dat hij een juridische, technische en zelfs provinciale grondslag zocht. In feite zitten we in de wereld van de emotionaliteiten vermits het emotionaliteiten zijn die ons land regeren.

De Eerste minister was trouwens overduidelijk in zijn onduidelijk antwoord: we zullen wel zien wat we gaan doen, als de uitspraak van het Hof van justitie gevelde is, en daarmee moet de volksvertegenwoordiging het dan maar doen.

Ik wil helemaal niet vooruitlopen op de uitspraken van het Europees Hof van justitie, maar het is toch onmogelijk dat een Regering zo weinig vooruitziend zou zijn, dat niet enkele scenario's zouden worden klaargemaakt.

Indien het hof de klacht afwijst, wat hoogst onwaarschijnlijk is, dan gebeurt er dus niks. Dan blijven de wetsovetreders uit de wind en kunnen zij de toewijzing handhaven ondanks de vaststelling dat elementen vreemd aan de bestedingsaanvraag de toewijzing hebben bepaald en ondanks de andere vastgestelde anomalieën. Ook dit is dan weer Belgisch...

Het scenario van veroordeling door het hof moet echter meer ongerustheid veroorzaken. De Waalse verantwoordelijken hebben immers reeds aangekondigd dat zij de eerste bussen verwachten midden april en er niet aan dachten de bestelling op te schorten tot een uitspraak was gevallen.

Nochtans was de Europese Commissie duidelijk. Zij vroeg de federale overheid, de enige legitieme aanspreekbare partner van de Commissie, om «tussenbeide te komen bij de bevoegde overheden... — lees het Waalse Gewest — ...opdat de noodzakelijke maatregelen zouden genomen worden om de juridische gevolgen en de uitvoering van het contract op te schorten. Op die manier zou het verloop van de huidige procedure niet ondergraven worden».

Graag verneem ik van de Eerste minister in hoeverre hij aan deze duidelijke vraag van de Commissie gevolg heeft gegeven. Kwam hij bij het Waalse Gewest tussenbeide teneinde de uitvoering van het contract op te schorten? Heeft hij, wat het rampenscenario betreft, overwogen om, na een veroordeling in een «met redenen omkleed en in Ministerraad overlegd koninklijk besluit», de Waalse overheden in gebreke te stellen en in hun plaats te treden teneinde het vonnis te doen uitvoeren?

Geen enkele politicus is gediend met het sfeertje van onregelmatigheden dat rond hem blijft hangen. Dit dossier klaart de lucht allerminst op. Integendeel. De schijnbaar bevoordeling van vriendjes en het toedekken, dus legitimeren, van dergelijke houding door de federale overheid verziekt onze werkomgeving nog meer. Het wantrouwen is reuzegroot en het kan bij niet-ingrijpen enkel nog groter worden. Ondanks alle proteststemmen bij verkiezingen, niet alleen in België, maar in alle Europese Staten, blijf ik ervan overtuigd dat niet de politiek ziek is, maar dat enkele verziekende politici zorgen voor een slechte sfeer. Het met veel bombast aangekondigde, eenzijdige contract met de burger wordt door de beoogde dan ook onbetrouwbaar geacht. De contractgever zelf wordt immers bij het handje gevoerd door bedenkelijke politici, naar wier pijpen hij moet dansen. Indien in dit dossier niet de juiste weg voor de aanbesteding wordt gevolgd, zal dit nog eens blijken.

Indien de Europese electorale ontwikkelingen één zaak duidelijk hebben gemaakt, dan is het wel de schijnbaar machteloze woede van degene die zijn zuur verdiende centen, die hij moet afgeven, slecht beheerd weet. In naam van een deel van die helemaal niet-misleide kiezers eis ik dat de regels van goed bestuur eindelijk worden toegepast. Dit dossier vormt daarvoor de gedroomde aanleiding. Hier kan de betrouwbaarheid van grote woorden worden getest. Hier kan worden nagegaan of de contractpartner van plan is ongeschreven clausules in te roepen dan wel een eerlijk contract na te leven.

Zelfs indien tijdens lunchgesprekken — daarover heb ik mijn bedenkingen — met partijvoorzitters van de coalitiepartijen afspraken moeten worden gemaakt om elkaar geen pijn meer te

doen, teneinde de rit te kunnen uitrijden, dan nog mag dit onoverwinnelijke en wantrouwenwekkende dossier niet in die afspraakjes begrepen zijn, tenzij de Eerste minister ermee instemt dat dit land niet wordt bestuurd volgens de regels van de democratie, niet wordt bestuurd volgens de tot nu toe gangbaren, bijna verwerpelijke regels van de participatie, maar volgens de nieuw uitgevonden regels van de «kleptocratie».

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Dehaene, Eerste minister. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal dit dossier, dat op het ogenblik in een gerechtelijke fase verkeert, in mijn antwoord strikt juridisch en institutioneel behandelen. Dit heb ik trouwens ook gedaan bij een interpellatie in de Kamer en bij een mondelinge vraag in de Senaat over deze aangelegenheid. De zaak wordt immers ten gronde behandeld door de Raad van State en het Europees Hof.

Wij moeten in deze aangelegenheid institutioneel correct blijven. Wij mogen niet doen alsof wij ons de grondregels van ons institutioneel systeem niet meer herinneren wanneer ze niet in ons kraam passen. Ook de procedures van de gerechtelijke instanties moeten worden gerespecteerd. In dit verband maak ik mevrouw Gijsbrechts erop attent dat een advies van een auditeur van de Raad van State geen gerechtelijke uitspraak is, maar enkel een advies.

De heer Verreycken maak ik erop attent dat een vrijspraak of een niet-veroordeling door het Europees Gerechtshof een juridisch feit is.

In verband met de stand van zaken en de institutionele elementen waarmee ik rekening moet houden, kan ik het volgende zeggen. Wij hebben bij dubbele en bij tweederde meerderheid gekozen voor een systeem zonder hiërarchie der normen, zonder voorgedij en met exclusieve bevoegdheden. Dit is geen keuze die dateert van 1993. Die elementen zijn ingebakken in de basisopties van de grondwetsherziening van 1970. Men heeft toen geoordeeld dat dit het enige leefbare systeem was in België. Die elementen vindt men ook terug in het Europees systeem waar echter wel een hiërarchie der normen bestaat.

Hoezeer het mij ook spijt, mijnheer Geens, op de eerste drie vragen die u hebt gesteld zal ik bewust niet antwoorden. Alleen als ik de voorgedijminister van het Waalse Gewest zou zijn, wat ik echter niet ben, zou ik bevoegd zijn om op die vragen in te gaan. Indien een Waals senator in het Parlement vragen zou hebben gesteld over de werking van de Vlaamse Regering in de tijd dat de heer Geens voorzitter was van de Vlaamse Executieve, dan zou dat beslist een groot incident hebben uitgelokt als een federaal Eerste minister daarop zou hebben geantwoord.

In verband met de vragen over de Raad van State, wil ik mij strikt houden aan het element van de scheiding der machten. Indien er een onregelmatigheid zou zijn geweest in de samenstelling van de behandelende kamer, dan verwondert het mij wel — ik heb dit in de Kamer van volksvertegenwoordigers ook al gezegd — dat de advocaat van de respectieve partijen in het geding voor de Raad van State, dit element niet heeft ingeroepen. Bij mijn weten worden zij nochtans goed betaald. Ik zal ook niet antwoorden op de vraag van de heer Geens wat mijn oordeel is over bepaalde argumenten die voor de Raad van State worden gebruikt of over de inhoud van bepaalde uitspraken van die instantie, want dan zou ik mij op glad ijs wagen ten aanzien van de scheiding der machten.

Zo kom ik tot de institutionele problemen waarbij ik wel betrokken ben. Ik geef toe dat er op het institutionele vlak een bepaald spanningselement aanwezig is tussen het Europees recht en ons institutioneel bestel. Hier moeten wij met een zekere voorzichtigheid te werk gaan. De staatshervorming van 1993 voegt via artikel 16, paragraaf 3, van de bijzondere wet op de institutionele hervormingen een nieuwheid in die de verhouding tussen het Europees niveau en de Belgische institutionele instellingen nog moeilijker maakt.

U hebt begrepen dat ik verwijs naar het feit dat de Europese Unie alleen lidstaten erkent en dat in België een systeem bestaat van exclusieve bevoegdheden zonder voorgedijelementen.

Met andere woorden, om gebruik te kunnen maken van de mogelijkheden van artikel 16, paragraaf 3, van de bijzondere wet moeten wij ons strikt houden aan de procedure, ook al weten wij dat de Europese Unie daar geen rekening mee moet houden omdat zij alleen de Belgische Staat erkent. Op Belgisch vlak echter zijn voor dit dossier de Gewesten exclusief bevoegd. Artikel 16, paragraaf 3, houdt wel een substitutiemogelijkheid in, maar pas na een uitspraak van het Europees Gerechtshof en voor zover — en dat is een belangrijk element in een eventuele volgende fase — het Gewest betrokken is geweest bij de hele procedure.

Voor alle duidelijkheid hebben wij alle argumenten die het Waalse Gewest in dit dossier wilde inbrengen, ook zelf ingebracht waarbij ik wel opmerk — en dat is voor mij een element ten gronde — dat het niet opgaat te zeggen dat de Europese Commissie ter zake niet bevoegd zou zijn.

De procedure kent nu haar verloop op Europees niveau. Het is juist, zoals de heer Verreycken gesteld heeft, dat de Belgische Staat door de Europese Unie aangemaand werd om het contract op te schorten. In het kader van ons huidige staatsbestel kan ik deze beslissing aan het Waalse Gewest doorspelen, er informeel mijn mening over zeggen, maar ten gronde heb ik geen middelen om iets op te leggen, aangezien ik geen toezicht kan uitoefenen. Als het Waalse Gewest argumenten tegen deze beslissing kan aanvoeren, dan moet ik deze argumenten doorspelen aan de Commissie, wel wetende dat de volgende stap een verwijzing naar het Europees Gerechtshof kan zijn. Het Europees Gerechtshof zal dan een oordeel moeten vellen waarbij het niet verplicht is de mening van de Commissie te volgen, zoals de Raad van State niet verplicht is het advies van een auditeur te volgen. Het is dus afwachten wat de beslissing van het Europees Gerechtshof zal zijn.

Ik wil op dit ogenblik niet vooruitlopen op de vraag wat onze houding zal zijn als België door het Europees Gerechtshof wordt veroordeeld. De wet bepaalt dat er in dat geval een aantal procedures op gang moeten komen, waarin de Regering dan uitspraak zal moeten doen. Vandaag kan ik daarover alleen maar zeggen dat die procedures zullen worden gerespecteerd.

Avant d'en venir à la problématique du comité de concertation, je voudrais dénoncer certains propos dangereux que d'aucuns ont tenus en ce qui concerne le rapport entre le Conseil d'Etat et la Cour européenne de justice. Dans ce dossier, il convient de se limiter strictement aux relations institutionnelles et aux procédures judiciaires telles qu'elles sont prévues. Or, j'ai entendu dire dans cette enceinte qu'un prononcé de la Cour européenne de justice constituerait un camouflet pour le Conseil d'Etat; ce qui suppose de partir de l'hypothèse selon laquelle les deux juridictions se prononceraient différemment.

Je me dois de vous faire remarquer que le Conseil d'Etat ne s'est pas encore prononcé. Dès lors, comment pourrait-on parler de camouflet? Au contraire, dans un premier temps, le Conseil d'Etat a suspendu le choix de la Région wallonne jusqu'à ce qu'il estime que cette suspension ne se justifiait plus. Mais il continue à traiter de l'affaire et je ne préjuge aucunement de la façon dont il se prononcera sur le fond. Pour ma part, je fais confiance aux juristes et je pars de l'idée que les jugements futurs du Conseil d'Etat et de la Cour européenne seront les mêmes puisqu'il s'agit des mêmes lois.

En outre, je tiens à souligner que les deux procédures sont différentes. Les particuliers concernés dans cette affaire — à savoir la firme Van Hool — n'ont d'autre recours que de s'adresser au Conseil d'Etat qui est supposé appliquer aussi bien la loi belge que les directives européennes. La Commission européenne, quant à elle, peut exiger des pays membres de se conformer aux directives européennes et saisir la Cour de justice si tel n'est pas le cas.

Ces deux procédures, qui ne s'adressent pas aux mêmes interlocuteurs, doivent finalement aboutir à l'application des mêmes règles. Pour ma part, je ne puis imaginer que les juges aient une application différente des mêmes dispositions juridiques.

Het overlegcomité heeft in de eerste plaats tot taak overleg te organiseren. Ik ben er erg voorstander van om deze rol van dat comité te bevorderen, omdat een tijdig overleg een groot aantal conflicten kan voorkomen. In de tweede plaats moet het overlegcomité bemiddelend optreden bij conflicten. Hierbij bestaat wel de mogelijkheid om een beslissing voor een zekere tijd op

te schorten, maar, aangezien het overlegcomité geen voogdijoverheid is, kan het geen enkele oplossing opleggen. Als een conflict gedurende de schorsingsperiode niet opgelost geraakt, zal het dan toch weer zijn beslag moeten krijgen in een procedure voor de Raad van State of het Arbitragehof.

In dit concreet geval heeft de Vlaamse Regering het dossier aanhangig gemaakt bij het overlegcomité, wat aanleiding heeft gegeven tot een uitwisseling van argumenten ter zake. Daarbij werd beslist dat wij het dossier bij elke nieuwe fase in de procedure opnieuw op de agenda van het overlegcomité zouden plaatsen. Het dossier stond effectief ingeschreven op de agenda van vandaag, mijnheer Loones. Op vraag van de Gewesten die de installatie van het Europees Comité van de regio's volop aan het voorbereiden zijn, is dit punt acht dagen uitgesteld. Het zal echter, zoals is afgesproken, volgende week worden behandeld.

Wij hebben daarentegen in het comité moeten vaststellen dat de vraag van de Vlaamse Regering, zelfs indien ze ontvankelijk is — wij hebben de afspraak dat de onontvankelijkheid alleen unaniem kan worden vastgesteld — ze in termen van opschorting zonder voorwerp was. Het ging hier immers niet om een beslissing van een Gewestregering, maar om een nog niet genomen beslissing. Wat er nog niet is, kan moeilijk worden opgeschort! Bovendien beschikken wij niet over een positief instrument om de Gemeenschappen en de Gewesten iets op te leggen. Dit is misschien wel een tekortkoming van de wet op de institutionele hervormingen, maar dit is ook het gevolg van een aantal basisopties die wij in een federalisme *sui generis* hebben genomen. Daardoor kan dit dossier, vooral met betrekking tot de verhoudingen met de Europese Unie, in een volgende fase het voorwerp zijn van een aantal reflecties, vooral over de positie van België in de Europese Unie.

In de huidige stand van het dossier zal ik mij niet laten verleiden tot uitspraken over *Bundestreue* en dergelijke, want dat zou mij leiden tot politieke uitspraken. Aangezien ik een juridische procedure moet begeleiden in een strikt bepaald institutioneel kader kan ik mij dergelijke uitspraken niet veroorloven. Ik zal bijgevolg niets zeggen waardoor mijn rol in deze procedure in een latere fase in het gedrang zou kunnen komen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de interpellant.

De heer Geens (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de Eerste minister voor zijn uitvoerig antwoord op een aantal vragen, maar er blijven er toch nog enkele onbeantwoord. Ik kan aannemen dat hij, gelet op de scheiding der machten, niet kan ingaan op het probleem van de Raad van State. Ik heb alleen maar gezegd dat er vragen rijzen bij het optreden van die instelling. Het gaat hier voornamelijk over de vraag hoe de federale overheid kan optreden tegenover een regionale overheid. Wij hebben inderdaad geen hiërarchie van normen en er is dus ook geen voogdij.

Mijnheer de Eerste minister, uw redenering is wel gevaarlijk. De wet op de overheidsopdrachten is een nationale wet. Het is een gevaarlijke thesise te verklaren dat de federale overheid ontslagen is van de plicht haar eigen wetgeving te doen naleven door de Gemeenschappen en de Gewesten. Wanneer een Gewest de wetgeving op de overheidsopdrachten overtreedt, kan de particulier die in zijn belangen is geschaad, de zaak voor de rechtbank brengen, terwijl de nationale regering hiertoe niet is staat zou zijn. Dit is toch wel een verre gaande conclusie.

De heer Dehaene, Eerste minister. — De federale Regering kan eventueel een juridische procedure op gang brengen maar zij moet hierbij wel kunnen aantonen dat zij belanghebbende partij is.

Ik heb enkel gezegd dat wij niet hetzelfde kunnen als een voogdijoverheid ten opzichte van een gemeente of een provincie. Krachtens haar voogdijmacht kan zij een beslissing verbreken die niet in overeenstemming is met de wet. De federale regering heeft echter geen voogdijmacht over de Gewesten en de Gemeenschappen.

De heer Geens (CVP). — Dat is duidelijk. De Gewestregering kan de beslissing van een gemeentebestuur bij de rechtbank aanhangig maken.

De heer Dehaene, Eerste minister. — Indien een aanbesteding door een gemeente niet volgens de wet is verlopen, kan de voogdijoverheid de beslissing van het gemeentebestuur verbreken. Hiervoor hoeft geen gerechtelijke procedure te worden aangespannen.

De heer Geens (CVP). — In dit concreet geval is er nog steeds geen uitspraak ten gronde. Wanneer een Gewest de nationale wetgeving overtreedt, vraag ik mij af wie de naleving van een federale wet wel kan afdwingen, gezien u voorhoudt, mijnheer de Eerste minister, dat de federale overheid hiertoe niet bevoegd is.

De heer Dehaene, Eerste minister. — De Raad van State kan de naleving van de federale wetten afdwingen, evenals het Europees Gerechtshof in dit concreet geval.

De heer Geens (CVP). — Dit impliceert dat de federale Regering bevoegd is om de zaak bij de Raad van State aanhangig te maken.

De heer Dehaene, Eerste minister. — De Regering is hiertoe wel degelijk bevoegd, op voorwaarde dat zij bij de Raad van State kan bewijzen dat zij belanghebbende partij is.

De heer Geens (CVP). — Dat zal niet moeilijk zijn, de uitvoering van de wet is immers in het belang van de federale overheid.

Dat de Regering geen voogdijbevoegdheid heeft, impliceert in hoofdte van de Gemeenschappen en de Gewesten geen straffeloosheid of ontstentenis van vervolging.

Vervolgens heb ik moeite met de blanco transmissie van een verweer of een antwoord van een Gewest aan de Europese Unie. Het antwoord van een Gewest of een Gemeenschap kan uiteraard beledigend zijn of nonsensicaal zijn. Niettemin neemt u hiervoor de verantwoordelijkheid op u. De huidige uitspraken van het Waalse Gewest dat de Europese Unie met deze zaak niets te maken heeft, vormen een ernstige belediging ten opzichte van de Europese Gemeenschap.

Tenslotte is het wijs dat u hebt beslist om de procedure van het overlegcomité te volgen. Het is nochtans mogelijk dat er op een bepaald ogenblik een gebrek aan consensus ontstaat binnen het overlegcomité. Bij ontstentenis van beslissing wordt de uitvoering van de maatregel — althans voorlopig — opgeschort.

De heer Dehaene, Eerste minister. — Dit geldt voor de beslissingen van de Gewestregering.

De heer Geens (CVP). — Het gaat om een beslissing of om de ontstentenis van een beslissing.

De heer Dehaene, Eerste minister. — Neen, het overlegcomité kan een beslissing van een Executieve opschorten.

De heer Geens (CVP). — Maar het comité zou niet kunnen optreden bij ontstentenis van een beslissing. U kent de teksten beter dan ik, dat geef ik grif toe. Zo kan men bijvoorbeeld beslissen om, ondanks een veroordeling, toch de oorspronkelijke beslissing uit te voeren. Brengt men dit echter voor het overlegcomité, dan wordt de beslissing automatisch opgeschort. Dat is evident. Over de andere mogelijkheid verschillen wij van mening. Ontstentenis van een beslissing is ook een beslissing.

De heer Dehaene, Eerste minister. — Maar die ontstentenis van beslissing kan niet worden opgeschort.

De heer Geens (CVP). — Dat is misschien inderdaad niet aanvechtbaar. Wanneer u de zaak op procedureel vlak houdt, zit u veilig. Ik respecteer uw uitgangspunt en ook ik houd mij aan de regels. Ik merk enkel op dat de bepaling van artikel 26 tot gevolg heeft dat, wanneer een zaak in kort geding wordt beslecht en de hele Belgische procedure op gang wordt gebracht, dit heel veel tijd in beslag neemt en de beslissing van het Europees Gerechtshof geen enkele betekenis meer heeft. Men zet het Europees Gerechtshof dus eigenlijk buiten spel, want in de plaats van zijn beslissing onmiddellijk uit te voeren wordt zij afhankelijk gemaakt van een interne Belgische procedure. Eigenlijk is de substitutiebevoegdheid daarvoor niet bedoeld.

De heer Dehaene, Eerste minister. — Mijnheer Geens, u gaat er automatisch vanuit dat de Waalse Regering een beslissing van het Europees Gerechtshof niet zou aanvaarden.

De heer Geens (CVP). — Neen, mijnheer de Eerste minister, ik ben wel ingegaan op deze hypothese. Ik heb er zelf uitdrukkelijk op gewezen dat wij niet mogen anticiperen, maar wij moeten wel nadenken over wat wij in bepaalde gevallen zullen doen.

De Voorzitter. — Tot besluit van deze interpellatie heb ik twee moties ontvangen.

De eerste, ingediend door de heer Loones, mevrouw Maes, de heer Cuyvers en mevrouw Gijsbrechts, luidt:

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Geens tot de Eerste minister over de « klaarblijkelijke wetsovertreding door de SRWT bij de bestelling van 278 autobussen en de houding van de federale Regering ter zake »,

Gehoord de uiteenzettingen van onder meer de heer Jan Loones en mevrouw Gijsbrechts,

Roept de federale Regering op stipt uitvoering te geven aan alle opmerkingen en beslissingen die de wettelijkheid in dit dossier moeten herstellen. »

De tweede, ingediend door de heren Verschuere, Didden en Grosjean, luidt:

« Le Sénat,

Gehoord de interpellatie van de heer Geens en het antwoord van de Eerste minister,

Gaat over tot de orde van de dag. »

« De Senaat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Geens et la réponse du Premier ministre,

Passe à l'ordre du jour. »

Wij stemmen later over de eenvoudige motie, die de voorrang heeft.

Nous procéderons ultérieurement au vote sur la motion pure et simple, qui bénéficie de la priorité.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

ONTWERP VAN WET — PROJET DE LOI

Verwijzing — Renvoi

De Voorzitter. — Aan het Bureau wordt voorgesteld naar de commissie voor de Financiën te verwijzen het ontwerp van bijzondere wet tot instelling van een responsabiliseringsbijdrage ten laste van sommige werkgevers van de openbare sector.

Il est proposé au Bureau de renvoyer à la commission des Finances, le projet de loi spéciale instaurant une contribution de responsabilisation à charge de certains employeurs du secteur public.

Dit ontwerp van bijzondere wet werd eerder verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

Ce projet de loi spéciale avait été renvoyé précédemment à la commission des Affaires sociales.

Is hiertegen geen bezwaar?

Pas d'opposition?

Dan is aldus besloten.

Il en sera donc ainsi.

PROPOSITION DE RESOLUTION RELATIVE A L'EXECUTION DE LA DEUXIEME PHASE DU PROGRAMME DU FONDS BELGE DE SURVIE

Discussion

VOORSTEL VAN RESOLUTIE BETREFFENDE DE UITVOERING VAN DE TWEEDE FASE VAN HET PROGRAMMA VAN HET BELGISCH OVERLEVINGSFONDS

Beraadslaging

M. le Président. — Nous abordons l'examen de la proposition de résolution relative à l'exécution de la deuxième phase du programme du Fonds belge de survie.

Wij vatten de bespreking aan van het voorstel van resolutie betreffende de uitvoering van de tweede fase van het programma van het Belgisch Overlevingsfonds.

La proposition de résolution est ainsi libellée:

Le Sénat,

Rappelle que le Fonds belge de survie résulte d'une initiative purement parlementaire et qu'il est alimenté par 10 milliards de francs belges de moyens supplémentaires en marge du budget de la Coopération au Développement;

Insiste pour que la seconde phase du programme du Fonds de survie soit mise en œuvre sans délai, à la lumière des conclusions des évaluations et des discussions qui ont eu lieu au Parlement;

Souligne que l'affectation des moyens du Fonds belge de survie connaît un retard considérable et qu'il faut prendre des mesures pour en accélérer l'exécution au cours des cinq prochaines années;

Appuie les initiatives du secrétaire d'Etat à la Coopération au développement en vue d'assurer l'avenir du Fonds de survie;

Se réfère à la Déclaration universelle des droits de l'homme, qui reconnaît à toute personne le droit « à un niveau de vie suffisant pour assurer sa santé, son bien-être et ceux de sa famille, notamment pour l'alimentation,... »;

Attire l'attention sur le fait que la sécurité alimentaire du tiers monde est une responsabilité commune tant des pays industrialisés que des pays en développement et que la sécurité alimentaire n'est pas assurée dans certaines régions du tiers monde, à cause notamment du dumping pratiqué en ce qui concerne les surplus agricoles des pays industrialisés, de l'importation massive de substances de base des aliments pour animaux à partir du tiers monde, de la réglementation européenne en matière d'aide alimentaire et des principes sur lesquels reposent des programmes d'adaptation structurels du FMI et de la Banque mondiale;

Est convaincu que les pays industrialisés peuvent collaborer à la sécurité alimentaire en modifiant leur politique agricole, leurs modèles de consommation et leur politique en matière de commerce extérieur;

Estime plus que jamais nécessaire de collaborer à tous les niveaux de pouvoir en vue de concrétiser la sécurité alimentaire et de réaliser ainsi les objectifs assignés au Fonds de survie;

Conclut que les objectifs initiaux assignés au Fonds de survie n'ont rien perdu de leur validité et qu'il faut continuer, dès lors, à exécuter le programme dudit fonds en concertation avec le Parlement et en collaboration avec les organisations non gouvernementales;

Invite le Gouvernement à mettre tout en œuvre pour réaliser la deuxième phase du Fonds de survie dans un délai de cinq ans et fournir à cet effet les effectifs nécessaires dans le cadre de l'AGCD.

De Senaat,

Herinnert eraan dat het Belgisch Overlevingsfonds een zuiver parlementair initiatief is en dat het gestijfd wordt door 10 miljard frank bijkomende middelen buiten de begroting van Ontwikkelingssamenwerking;

Dringt aan dat onverwijld de tweede fase van het programma van het Overlevingsfonds in werking wordt gesteld, in het licht van de besluiten van de evaluaties en de besprekingen in het Parlement;

Onderstreept dat de besteding van het Belgisch Overlevingsfonds een aanzienlijke vertraging heeft opgelopen en dat er maatregelen moeten worden genomen om de uitvoering ervan te versnellen tijdens de komende vijf jaar;

Steunt de initiatieven van de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking om het veilig stellen van het Overlevingsfonds te verzekeren;

Verwijst naar de Universele Verklaring van de rechten van de mens die aan ieder mens het recht toekent «op een levensstandaard die voldoende is om zijn gezondheid, zijn welzijn alsmede deze van zijn familie te verzekeren, inzonderheid wat betreft voeding,...»;

Vestigt er de aandacht op dat de voedselveiligheid in de derde wereld een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid is zowel van de industrieel ontwikkelde landen als van de ontwikkelingslanden en dat de voedselveiligheid in bepaalde regio's van de derde wereld niet beveiligd is, onder meer ingevolge de dumping van landbouwoverschotten uit industrieel ontwikkelde landen, de massale invoer van veevoedergrondstoffen vanuit de derde wereld, de Europese reglementering inzake voedselhulp en de uitgangspunten van structurele aanpassingsprogramma's van het IMF en de Wereldbank;

Is ervan overtuigd dat de industrieel ontwikkelde landen door een wijziging van hun landbouwbeleid, van hun consumptiepatronen en van hun beleid buitenlandse handel kunnen bijdragen tot voedselveiligheid;

Is meer dan ooit de mening toegedaan dat coördinatie op alle beleidsniveau's noodzakelijk is om de voedselveiligheid waar te maken en zodoende de doelstellingen van het Overlevingsfonds te realiseren;

Besluit dat de oorspronkelijke doelstellingen van het Overlevingsfonds nog steeds geldig zijn en dat derhalve het programma ervan onverkort behoort te worden verdergezet in overleg met het Parlement en in samenwerking met de niet-gouvernementele organisaties;

Verzoekt de Regering alles in het werk te stellen om de uitvoering van de tweede fase van het Overlevingsfonds binnen een tijdsspanne van vijf jaar tot een goed einde te brengen en om daartoe de nodige mankracht binnen het ABOS ter beschikking te stellen.

De beraadslaging is geopend.

La discussion est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

Mevrouw Maes (VU), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, op 3 oktober 1983 werd de wet op het Belgisch Overlevingsfonds gepubliceerd. Intussen is men erin geslaagd de helft van de middelen van het Overlevingsfonds, met name de extra 10 miljard frank, uit te geven. Dit was de aanleiding tot rapportering aan Kamer en Senaat en tot diverse besprekingen in de commissie voor de Ontwikkelingssamenwerking en in de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen.

De heer Pataer en een aantal collega's hebben een resolutievoorstel ingediend om te beklemtonen dat het gaat over een materie waarbij het Parlement van bij de aanvang in belangrijke mate was betrokken. Met die resolutie wou de heer Pataer de consensus benadrukken die bij de commissieleden over een aantal opvattingen bestaat. Hij wees op het keerpunt in de geschiedenis van het Overlevingsfonds, aangezien de tweede fase ervan moet worden aangevangen.

Hij beklemtoonde dat er zich aanzienlijke vertraging heeft voorgedaan in de besteding van de middelen van het fonds en hij drong erop aan daaruit de juiste conclusies te trekken voor de komende vijf jaar. Daarom bekritiseerde hij in zijn voorstel een aantal aspecten van het gevoerde beleid en vroeg hij tevens aandacht voor het verband met de Universele Verklaring van de rechten van de mens. Hij vestigde er vooral de aandacht op dat de geïndustrialiseerde landen er mede de oorzaak van zijn dat in bepaalde regio's van de derde wereld de «voedselveiligheid» niet is verzekerd.

Hij achtte het dan ook wenselijk dat het industrieel ontwikkelde westen zijn landbouwbeleid zou wijzigen en dat de buitenlandse handel structureel zou worden aangepast.

De auteur van het voorstel pleitte voor een globale benadering van het ontwikkelingsbeleid. Hij vroeg daarbij samenwerking op alle beleidsniveaus, want het is duidelijk dat het niet alleen de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris voor Ontwikke-

lingssamenwerking betreft. Hij meende daarenboven dat de komende vijf jaar de opdracht van het Overlevingsfonds tot een goed einde moet worden gebracht.

Er werden verscheidene besprekingen gewijd aan dit voorstel van resolutie. De commissie heeft beslist een werkgroep op te richten en de resolutie aan te passen aan een aantal opmerkingen die in het debat werden geformuleerd. Deze kwamen vooral van de staatssecretaris en van diverse commissieleden.

De staatssecretaris had een aantal bedenkingen over de wijze waarop de wet op het Overlevingsfonds in het verleden werd toegepast. Hij kondigde dan ook nieuwe beleidslijnen aan. Hij weet de vertraging aan enkele niet te ontkennen factoren.

De keuze voor de minst ontwikkelde landen zoals Ethiopië, Kenia, Somalië, Oeganda, Tanzania en Eritrea, is kiezen voor 124 miljoen verpauperde mensen levend in de meest verpauperde streken. Nogal wat landen kenden intussen pijnlijke oorlogsdrama's. Ik verwijs heel even maar het boek van Els De Temmerman: *De Hoorn van de Waanzin*.

Het Overlevingsfonds werkt vooral met het systeem van geïntegreerde programma's die betrekking hebben op een zeer groot aantal mensen en die een hoge kostprijs hebben. De staatssecretaris vroeg dan ook begrip voor de lange en grondige voorbereiding die daaraan noodzakelijkerwijze moet voorafgaan. Hij wees ook op de keuze voor een sterke participatie en medeverantwoordelijkheid van de plaatselijke bevolking. Ook dat vraagt tijd.

De staatssecretaris drong tevens aan op continuïteit in de programma's. Een aantal landen hebben wij moeten laten liggen wegens oorlogsomstandigheden maar zij eisen nu in versterkte mate blijvend onze aandacht op. Hij noemde in dit verband Somalië en Liberia.

De staatssecretaris kondigde aan dat voor Ruanda en Burundi een aanvraag tot programmatie werd ingediend.

In de vergaderingen werd scherpe kritiek geformuleerd op de traagheid van de werking van het IFAD. Het moet worden aangespoord om sneller te werken.

Tevens werd aangedrongen op een verhoging van de deelname van de niet-gouvernementele organisaties ten bedrage van 250 miljoen frank. Sedert 1985 pleit het Parlement ervoor om de NGO's bij de bilaterale ontwikkelingshulp te betrekken, maar dit is pas veel later verwezenlijkt. Op het ogenblik zijn het vooral Vlaamse NGO's — voor meer dan 70 pct. — die hulp verlenen in het kader van het Overlevingsfonds.

De staatssecretaris pleitte voor samenwerking tussen de NGO's om hun inspanningen zo goed mogelijk te coördineren.

In een repliek wijst de staatssecretaris op de noodzaak van een strikte scheiding tussen de humanitaire hulp en de hulp die wordt verstrekt door het Overlevingsfonds omdat het Overlevingsfonds immers een duurzame ontwikkeling op het oog heeft en humanitaire hulp vooral in noodsituaties wordt verstrekt. In geen geval mag de derde wereld op lange termijn overspoeld blijven met goedkoop voedsel dat de plaatselijke landbouw ontmoedigt. Diverse ministers zijn bevoegd voor het ontwikkelingsbeleid. De verantwoordelijkheid voor de bestedingen en het gebrek aan bestedingen via het Overlevingsfonds zijn dan ook niet uitsluitend te wijten aan deze Regering, wel integendeel.

De parlementcommissies hebben vastgesteld dat in naam van de democratie de inspraak in internationale organisaties, waarvan ons land deelneemt wat de financiering betreft, moet worden verbeterd en dat de parlementaire controle op de werking van die organisaties moet worden versterkt. Allerlei vormen van profitaat moeten worden bestreden.

Uit de besprekingen moeten dan ook de juiste conclusies worden getrokken, zowel door het Parlement als door de staatssecretaris. Derhalve werd de nadruk gelegd op het feit dat de gespecialiseerde ambtenaren in Brussel de werking van het Overlevingsfonds beter moeten kunnen volgen dan in het verleden mogelijk was. Ook de betrokkenheid van de NGO's moet nog worden versterkt.

Een belangrijke kritiek op de besteding in het kader van het Overlevingsfonds was dat veel ontwikkelingsgeld via het kanaal van studiebureaus wordt opgebruikt en dat de output ervan niet

altijd even nuttig is. Wij willen ook te allen prijze vermijden dat voedseldumping een destabilisatie van de voedselveiligheid tot gevolg heeft.

Men mag nochtans al de schuld voor de voedselonveiligheid niet bij de geïndustrialiseerde wereld leggen. Ook de regimes in de derde wereld zelf zijn medeverantwoordelijk voor de toestand aldaar. Daarom pleitte een lid ervoor bij samenwerking met ontwikkelingslanden vooraf goed de verantwoordelijkheden aan te duiden en goede afspraken te maken over de besteding van het ontwikkelingsgeld en de controle hierop.

In de commissie werd tevens gepleit voor goede evaluaties. De evaluatieronde die wij achter de rug hebben naar aanleiding van het verslag, is hiervan een goed voorbeeld en moet dus worden vervolgd.

In de commissie werden diverse kritische opmerkingen geuit, die echter niet steeds dezelfde mening vertolkten. Zo bestonden er nogal wat meningsverschillen over de wijziging van het eigen consumptiepatroon. Een lid drukte zijn verwondering uit over de paragraaf in de resolutie met betrekking tot de landbouw, waarin de voedselveiligheid nauw verbonden wordt met onze buitenlandse handel. De commissie oordeelde echter dat dit een essentieel onderdeel was van de ingediende resolutie, zodat die paragraaf behouden blijft. Nochtans bleef een lid zich verzetten tegen de stelling dat Europa en de geïndustrialiseerde wereld mede verantwoordelijk zijn voor de voedselonveiligheid en derhalve hun eigen produktiesysteem moeten wijzigen.

In de commentaar van de staatssecretaris werden een aantal punten nog eens extra benadrukt: de voedselveiligheid en het overleven in ontwikkelingslanden als problemen die kaderen in de macro-economie, de noodzaak van een goed beheer en de responsabilisering van de instanties en personen verantwoordelijk voor de projecten gefinancierd door het Belgisch Overlevingsfonds en de responsabilisering van de ontwikkelingslanden zelf dertig jaar na het beëindigen van de kolonisatie.

Wat de internationale organisaties betreft, meer bepaald het IFAD, Unicef en het UNDP, moet over de programma's die in het kader van die organisaties door België worden gefinancierd, voortaan worden onderhandeld. Dit is een belangrijke innovatie, waar wij als parlementsleden veel van verwachten. Wij hopen dan ook dat de staatssecretaris die toezegging kan waarmaken.

De staatssecretaris beloofde ook dat België op de volgende Ministerraad een coherenter beleid zal bepleiten in het kader van het Europees Ontwikkelingsfonds. Dat fonds is de belangrijkste donor in de hele wereld, maar wij hebben heel weinig inspraak in de besteding van ons geld door dit fonds.

De staatssecretaris meent dat het Parlement een belangrijke rol speelde in de totstandkoming van de wet, ook een belangrijke rol moet spelen in de controle op de toepassing ervan. Hij deed in dit verband een interessant voorstel, namelijk de oprichting van een opvolgingscomité, samengesteld uit parlementsleden, ABOS-ambtenaren en vertegenwoordigers van de grote internationale organisaties, zoals het IFAD.

Volgens de staatssecretaris moeten de niet-gouvernementele organisaties meer kansen krijgen in het kader van het Overlevingsfonds. Hij drong er bij de Franstalige niet-gouvernementele organisaties op aan dringend overleg te plegen. Zeventig procent van de middelen wordt immers nu via Vlaamse organisaties besteed.

In de loop van de besprekingen werd crop gewezen dat de drempel voor de NGO's om aan deze veeleisende projecten te kunnen meewerken, zeer hoog ligt. De staatssecretaris antwoordde dat de drempel zal worden verlaagd door het verminderen van de eigen bijdrage tot 10 pct. en door het optrekken van de studiekosten. Aangezien het projecten op lange termijn betreft die over honderden miljoenen gaan, plaatsen wij de NGO's toch nog voor zeer grote opgaven.

Mijnheer de Voorzitter, de commissie besliste in een werkgroep de tekst van de resolutie aan te passen aan de opmerkingen geformuleerd in de algemene bespreking. Het nieuw voorstel van resolutie zoals door de werkgroep werd voorgesteld, werd door de commissie unaniem goedgekeurd. Wij hopen dat de Senaat de commissie zal volgen. Het gaat hier immers over besluiten van de

commissies voor de Ontwikkelingssamenwerking van Kamer en Senaat omtrent de toepassing van de wet van 1983, die in de volgende vijf jaar tot resultaten moeten leiden. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Verhoeven.

Mevrouw Verhoeven (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, mevrouw Maes heeft in haar omstandig verslag toelichting gegeven over de werkzaamheden van de commissie betreffende dit voorstel van resolutie dat inderdaad unaniem werd goedgekeurd. Ik zal mij bijgevolg beperken tot enkele opmerkingen namens de CVP-fractie.

Onze fractie onderschrijft met grote overtuiging de doelstelling van het Overlevingsfonds. Het is in die zin dat wij aan de bespreking van de resolutie hebben deelgenomen. Niemand en niet in het minst de politicus, mag onverschillig blijven tegenover de honger in de wereld, de schande van deze eeuw. Daarom steunen wij met overtuiging dit voorstel van resolutie.

De initiële doelstellingen van het Overlevingsfonds vinden hun oorsprong in de Universele Verklaring van de rechten van de mens.

Het waarborgen van deze rechten is niet alleen een zaak van de geïndustrialiseerde landen. Inzake voedselzekerheid hebben ook de ontwikkelingslanden hun verantwoordelijkheid. Zij moeten instaan voor goed beheer, beperking van defensieuitgaven en conflictbeheersing. Dit ontslaat de geïndustrialiseerde landen echter geenszins van hun verantwoordelijkheid.

Voor een daadwerkelijk ontwikkelingsbeleid inzake voedselveiligheid moeten wij ook de effecten onderzoeken van het Europees landbouwbeleid. Europa moet nadenken als het zijn landbouwproblematiek wil oplossen ten voordele van de gerechtvaardigde belangen van de Europese landbouwers. De wereldvoedselproblematiek moet als een evenwaardig rechtmatig belang vooropstaan.

De NGO's leveren in de realisatie van de programma's van het Overlevingsfonds een belangrijke bijdrage. Hun betrokkenheid was een uitdrukkelijke politieke keuze van het Parlement. De CVP is dan tevreden dat tijdens de bespreking van de eigen bijdrage van de NGO's in het kader van de IFAD-programma's — zoals mevrouw Maes heeft gezegd —, de staatssecretaris heeft verklaard dat deze recent gevoelig verlaagd is tot 10 pct. De 25 pct.-drempel is voor die programma's inderdaad te hoog. Voor de normale ontwikkelingsprogramma's is dat niet het geval omdat hier vooral de eigen verantwoordelijkheid speelt wat een zekere autonomie garandeert.

Tenslotte willen wij ook aandacht vragen voor de werking van het ABOS in dit verband en voor de uitvoering van de tweede fase van het Overlevingsfonds, dat over voldoende mankracht moet beschikken om zijn taak te kunnen volbrengen.

Wij moeten onszelf en het publiek wapenen tegen een algemene apathie. Sensibilisering is dringend nodig, want een « ver van mijn bed »-houding is een illusie.

De onderlinge verbondenheid van alle volkeren heeft tot gevolg dat een egoïstische houding op een of andere manier als een boemerang terugkomt. Ook daarvoor moeten wij ons hoeden. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pataer.

De heer Pataer (SP). — Mijnheer de Voorzitter, ik hoop dat de late totstandkoming van het verslag van onze commissiebesprekingen — er zijn zo maar eventjes drie maanden over heengegaan — niet symbool staat voor de traagheid waarmee de eerste fase van het programma van het Overlevingsfonds werd gerealiseerd. We hebben hier in elk geval de bevestiging gekregen dat ook de diensten van de Senaat perfect kunnen inschatten wat werkelijk prioritair is op onze agenda. De verkozenen des volks zijn de laatsten die hen dat kwalijk kunnen of mogen nemen.

Dat we het voorstel van resolutie nu kunnen behandelen op een relatief rustig moment en zonder dat het geprangd zit in een zwaar beladen agenda, heeft natuurlijk ook bepaalde voordelen.

De rapporteur heeft eraan herinnerd dat dit voorstel van resolutie met betrekking tot de uitvoering van de tweede fase van het programma van het Belgische Overlevingsfonds niet zomaar uit de lucht is komen vallen. De wet van 3 oktober 1983 die het fonds heeft opgericht, schrijft immers voor dat de bevoegde minister ieder jaar verslag uitbrengt aan het Parlement. Het meerjarenrapport over het fonds dat halfweg vorig jaar door de staatssecretaris ter bespreking aan de bevoegde Parlementscommissies werd voorgelegd, is de meer directe aanleiding voor de standpuntbepaling die wij via dit voorstel van resolutie door de Senaat graag onderschreven hadden gezien.

Fundamenteel uitgangspunt voor het debat dat we nu voeren is vanzelfsprekend ook de hele thematiek van de voedselveiligheid die de centrale doelstelling vormt voor de niet-gouvernementele ontwikkelingssamenwerking in 1994. Het is enorm belangrijk dat we geen moment zouden vergeten dat er momenteel 1 miljard mensen in voedselonveiligheid leven. Elke minuut sterven vijftien kinderen omdat ze niet genoeg voedsel, drinkbaar water of elementaire medische verzorging krijgen. De komende twee jaar zal de vraag naar wortel- en knolgewassen met 36 miljoen ton toenemen, terwijl de productie maar met 21 miljoen zal groeien. Dit betekent een bijkomend tekort van 15 miljoen ton in de basisvoeding. Het tekort zal moeten worden bijgepast door graaninvoer tegen hoge prijzen, wat onvermijdelijk de voedselonveiligheid nog zal verhogen. Honger en ondervoeding worden veroorzaakt door verschillende factoren. Er is de snelle demografische groei, het tekort aan werkgelegenheid en koopkracht, de verloedering van het milieu, de slechte verdeling van de rijkdom, het gebrek aan basisopleiding en, niet te vergeten, oorlogen en rampen allerhande, die zelf heel dikwijls gevolgen zijn van bedoelde factoren. In Afrika heeft men bovendien vaak te maken met een samengaan van verschillende factoren.

Het te voeren beleid volgt logisch uit deze beknopte analyse. Om de beschikbaarheid van voedsel voor de hele bevolking te waarborgen, moeten de voedselprijzen en -markten worden gestabiliseerd, moet de koopkracht van de bevolking worden aangewend, moet een sociale zekerheid worden uitgebouwd om de zwakste onderdelen van de samenleving te beschermen en zou de vakbondsvrijheid van de landbouwers en de werknemers in de landbouw daadwerkelijk erkend en zonodig afgedwongen moeten worden.

Het Belgisch Overlevingsfonds werd in 1983 opgericht als bescheiden bijdrage tot dit beleid. Het unanieme Parlement heeft toen gevolg willen geven aan een manifest van 77 Nobelprijswinnaars waarin onder meer te lezen stond: «Een opstand is nodig tegen het vals realisme dat leidt tot berusting in wat als een noodlot wordt beschouwd, maar in werkelijkheid een gevolg is van de politiek en van de gevestigde wanorde.»

Onze resolutie kan worden beschouwd als een verre misschien nog al te zwakke echo op deze oproep. De bewoordingen ervan zijn zowel mild als kritisch. Mild voor onze staatssecretaris die we met deze resolutie voluit willen steunen bij alle initiatieven die in de richting gaan van het door het fonds vooropgestelde doel. Kritisch omdat we zowel de beleidsvoerders en in feite ook de consumptiegerichte bevolking van de industrieel ontwikkelde landen een veeg uit de goedgevulde pan geven en tegelijk de bewindvoerders in de ontwikkelingslanden op hun verantwoordelijkheid wijzen. Onbekwaamheid en corruptie van plaatselijke machthebbers hebben al te lang en al te veel de negatieve ontwikkeling van sommige landen in de hand gewerkt. Het is echter ook belangrijk dat we samen dik hebben onderstreept dat de dumping van landbouwoverschotten uit de ontwikkelde landen, de massale invoer van veevoedergrondstoffen vanuit de derde wereld, de Europese reglementering inzake voedselhulp en het beleid gevoerd door het IMF en de Wereldbank, structurele oorzaken zijn van diepgaande voedselonveiligheid.

De «arme» Vlaamse boer moet daarbij echter niet met de vinger worden gewezen. Het is minstens even belangrijk dat we samen hebben ontdekt en geproclameerd dat ontwikkelingsamenwerking niet kan worden geïsoleerd van een geostrategisch beleid voor het grootst mogelijke welzijn voor iedereen en dan ook deel moet uitmaken van een geïntegreerd en inclusief beleid.

De resolutie stipt ook aan dat het de verantwoordelijkheid is van de hele Regering en dus niet alleen van de staatssecretaris om de tweede fase van het Overlevingsfonds tot een goed einde te brengen en om daartoe de nodige middelen en mankracht, onder meer binnen het ABOS, ter beschikking te stellen.

Tijdens de besprekingen in de commissie werd gesteld dat dit geïntegreerd beleid veel meer «body» moet krijgen. De staatssecretaris heeft er daarbij aan herinnerd dat hij er niet in geslaagd is om tijdens het Belgisch voorzitterschap te komen een gemeenschappelijke Ministerraad van de ministers van Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking samen te roepen. Hij heeft er zich wel toe geëngageerd om hierop te blijven aandringen tijdens het Griekse voorzitterschap.

Achteraf bekeken hadden we misschien in onze tekst ook nog kunnen aangeven dat voedselveiligheid ook kan worden bevorderd door politieke stabiliteit en het bevorderen van het democratiseringsproces. De recente gebeurtenissen in Rwanda en Burundi, waar onze staatssecretaris en ook onze minister van Buitenlandse Zaken onlangs nog rechtstreeks getuige van waren, illustreren dit ten volle.

Laten we dit afronden met de verheugende vaststelling dat de staatssecretaris zelf heeft voorgesteld een opvolgingscomité op te richten om de overlevingsprojecten op de voet te volgen en dat daarbij niet alleen ambtenaren van het ABOS en vertegenwoordigers van het IFAD, het *International Fund for Agricultural Development*, maar ook geïnteresseerde parlementsleden worden betrokken. Wellicht is dit een meer efficiënte aanpak dan een jaarlijkse rapportering aan het Parlement, waarover soms met veel vertraging besprekingen worden gevoerd.

Ik hoop dat via deze stuureenheid, zoals dit in de resolutie van de Kamer wordt genoemd, of op een andere manier ook de publieke opinie sterker wordt aangesproken, zodat mettertijd de tribunes van dit Parlement bij besprekingen als deze uitpuilen van gemotiveerde belangstellenden. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, naar ik aanneem kent u mijn persoonlijke visie over het overleven van de Belgische Staat. Indien ik dus het opschrift van dit voorstel van resolutie letterlijk zou opvatten, dan zou ik hier kunnen stellen allerminst overtuigd te zijn van de nood tot het oprichten van een «Belgisch Overlevingsfonds».

Bij nader toezicht blijkt echter dat met de titel niet het overleven van België wordt beoogd — wat reeds een geruststelling is — maar wel het betalen door België van tien miljard extra in het kader van ontwikkelingssamenwerking.

Ik moet echter nog steeds de eerste «samenwerking» op dat gebied zien. Tot nu toe bestaat die samenwerking uit een betaalplicht vanwege de industrielanden aan ontwikkelingslanden die daarmee dan hun wapenbezit kunnen ontwikkelen, ten voordele van dictatoriale stamhoofden.

Deze — toegegeven — caricaturale voorstelling doet niets af aan de plicht tot hulp aan iedereen die aantoonde die hulp ook echt ten bate van de noodlijdenden te gebruiken. Ik betwijfel echter of die hulpplicht dringend moet worden geraamd op tien miljard. Ik betwijfel of de quasi bankroete Belgische Staat miljarden extra kan ophoesten. Ik betwijfel welke morele plicht tot betalen — ongecontroleerd betalen — kan rijzen uit het Europese schuldcomplex dat ons door sommigen wordt aangepraat en waaruit zou moeten blijken dat wij verantwoordelijk zijn voor al wat misloopt in de rest van de wereld — omwille van ons koloniale verleden — en dat wij deze schuld enkel kunnen kwijten door te betalen tot we zelf niets meer hebben, en niet meer de mogelijkheid hebben om te geven, en eveneens zullen moeten bedelen.

Eerst moet dringend orde op zaken gesteld worden in de eigen staatshuishouding. Alvorens weg te geven wat wij niet meer hebben — en met wij bedoel ik de Vlamingen en Walen die van

hieruit worden bestuurd — moeten opnieuw reserves worden opgebouwd. De inwoners van dit land zijn aan onze hoede toevertrouwd, niet alle wereldbewoners.

Wij hebben geen centen meer, enkel een gigantische schuldenberg die langzamer aangroeit, maar helemaal niet verkleint. Die schuldenberg moet afgebouwd worden om iets te kunnen geven, tenzij men schulden wil weggeven, maar daar zullen de ontwikkelingsdictators, de open-hand-krijgsheren, feestelijk voor bedanken.

Zolang de bestuurders van dit land er niet in lukken om de financiële evenwichten hier te herstellen, meen ik dat zij niet het recht hebben om in naam van de ophoestende Vlamingen en Walen geschenken uit te delen.

Omwille van de tegenstelling tussen het zeer verdedigbare beginsel van hulp aan noodlijdenden, en de onmogelijkheid van toepassing ervan door de Belgische schuldenberg, zullen wij ons bij de stemming over dit voorstel van resolutie onthouden. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Cuyvers.

De heer Cuyvers (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, de lectrur van de editie 1994 van *State of the World* van Lester Brown, de leider van het *World Watch Institute*, brengt mij ertoe het woord te nemen, hoewel ik de werkzaamheden in de commissie niet heb bijgewoond. In deze editie maakt Lester Brown een analyse van de hoeveelheid voedsel die per hoofd beschikbaar is in de periode 1950-2030.

Daaruit blijkt dat de hoeveelheid beschikbaar voedsel per hoofd steeds toenam. Deze evolutie hield aan tot in het midden van de jaren 80. Nadien kwam er een ommekeer. Als wij blijven extrapoleren, zeker op basis van de produktie van de jongste zes jaar, zullen wij steeds meer worden geconfronteerd met dalende voedsel hoeveelheden. Dit wordt onder meer veroorzaakt door het wanbeheer in de ontwikkelingslanden, de oorlogen die daar worden gevoerd, het gebrek aan technologische kennis, enzovoort. Als Lester Brown gelijk heeft, zullen wij in de toekomst steeds meer worden geconfronteerd met steeds schrijnender beelden van hongersnood overal in de wereld. Ik denk niet dat ik de staatssecretaris moet herinneren aan zijn bezoek aan de UNCED in Rio de Janeiro en evenmin aan de grote inkomhal waar wij geconfronteerd werden met twee schrikwekkende cijfers en de hele problematiek in al zijn eenvoud, maar ook in al zijn hardheid zeer duidelijk werd weergegeven. Er is namelijk enerzijds het stijgend aantal inwoners op deze aarde en anderzijds het dalend aantal hectaren die beschikbaar zijn voor de landbouw.

Mijnheer de staatssecretaris, wij moeten ingrijpen in het alles-overheersende probleem van de stijgende wereldbevolking. Ik dring er bijgevolg op aan dat België alles zou ondernemen om van de nieuwe conferentie in het kader van de UNCED over de bevolking, een succes te maken. Wanneer wij er niet in slagen de stijgende wereldbevolking onder controle te krijgen, is elke hulp aan de derde wereld verloren. Dan is het « dweilen met de kraan open ».

Om humanitaire redenen pleiten wij uiteraard voor dergelijke hulp. Het is totaal ongepast om onze eigen nationale schuldenproblematiek in te roepen als reden om geen hulp te moeten bieden. Wereldsolidariteit impliceert immers dat wij hulp blijven geven. Het rijke noorden kan toch niet zeggen dat het misschien een klein beetje meer hulp zal geven zodra onze schuldenproblematiek is opgelost. Het is moreel onverantwoord dat wij honderden miljoenen mensen, die nog moeten geboren worden, laten creperen van honger. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de bespreking verklaar ik ze voor gesloten. Wij stemmen later over dit voorstel van resolutie.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion, je la déclare close. Nous voterons ultérieurement sur cette proposition de résolution.

PROJET DE LOI REGISSANT LE CUMUL DES PENSIONS DU SECTEUR PUBLIC AVEC DES REVENUS PROVENANT DE L'EXERCICE D'UNE ACTIVITE PROFESSIONNELLE OU AVEC UN REVENU DE REMPLACEMENT

Discussion générale et vote des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE REGELING VAN DE CUMULATIE VAN PENSIOENEN VAN DE OPENBARE SECTOR MET INKOMSTEN VOORTVLOEIEND UIT DE UITOEFENING VAN EEN BEROEPSACTIVITEIT OF MET EEN VERVANGINGSINKOMEN

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi régissant le cumul des pensions du secteur public avec des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle ou avec un revenu de remplacement.

Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet houdende regeling van de cumulatie van pensioenen van de openbare sector met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit of met een vervangingsinkomen.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Jonckheer (Ecolo), rapporteur. — Monsieur le Président, il m'incombe de présenter au nom de la commission des Finances le rapport relatif au projet de loi régissant le cumul des pensions du secteur public avec des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle ou avec un revenu de remplacement. Je me contenterai d'une brève présentation orale de ce rapport.

Tout d'abord, j'insisterai sur la portée limitée du projet qui nous est soumis, lequel apporte une base juridique entièrement satisfaisante à des dispositions déjà en vigueur. En effet, le chapitre 6 du titre 2 de la loi du 30 décembre 1992 a adapté des dispositions relatives à l'activité autorisée aux pensionnés du secteur public. Dans son avis émis le 17 novembre 1992, le Conseil d'Etat a estimé qu'il fallait tenir compte du prescrit constitutionnel selon lequel toute pension à charge du Trésor public ne peut être accordée qu'en vertu d'une loi. Par conséquent, il était nécessaire de concevoir un projet de loi explicite concernant le régime des pensions du secteur public.

Ce projet confirme certaines dispositions déjà en vigueur en 1993 mais qui venaient à échéance le 1er janvier 1994.

La première disposition est la suivante: il n'existe plus qu'une seule limite annuelle au cumul autorisé pour les bénéficiaires d'une pension de retraite ou de survie.

Ensuite, une discrimination positive est octroyée en faveur des bénéficiaires d'une pension de survie âgés de moins de soixante-cinq ans n'ayant pas de pension de retraite individuelle. Des limites particulières sont fixées, de façon à pouvoir augmenter le montant autorisé.

La troisième disposition consiste en une « marge de tolérance »: si la limite est dépassée de moins de 15 p.c., la pension est entièrement payée, et si le dépassement est supérieur à 15 p.c., le paiement de la pension est suspendu.

Enfin, le ministre a insisté sur la nécessité impérieuse de maintenir l'uniformité des règles de cumul, quels que soient le régime de pension ou le niveau de pouvoir.

Un amendement déposé par MM. De Grauwe et van Weddingen a fait l'objet d'un débat résumé aux pages 17 et suivantes du rapport. Cet amendement, visant à introduire une autre règle de calcul en matière de cumul, n'a pas été adopté par la majorité des membres de la commission. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Kenzeler.

De heer Kenzeler (SP). — Mijnheer de Voorzitter, het ontwerp van wet houdende regeling van de cumulatie van pensioenen van de openbare sector met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening

ning van een beroepsactiviteit, of met een vervangingsinkomen, bevat een cumulatieregeling die in principe volkomen overeenkomt met degene die door het koninklijk besluit van 30 oktober 1992 ingeschreven werd in de pensioenregeling voor werknemers.

Zoals blijkt uit artikel 1 van het ontwerp is de nieuwe regeling niet enkel van toepassing op de pensioenen ten laste van de Schatkist, maar ook op bijna alle pensioenen van de openbare sector. Zelfs de pensioenen van publiekrechtelijke rechtspersonen, die afhangen van de Gemeenschappen of de Gewesten en die hun eigen pensioenstelsel kunnen uitwerken, zoals de BRTN of de RTBF, vallen onder de nieuwe cumulatieregeling.

Op die manier worden voor de cumulatie van een pensioen met een beroepsactiviteit alle pensioenen op dezelfde manier behandeld. Er is ook geen enkele reden waarom op dit gebied een onderscheid zou worden gemaakt tussen de pensioenen van de openbare sector enerzijds en die van werknemers of zelfstandigen anderzijds. Eenmaal gepensioneerd mogen ambtenaren, werknemers of zelfstandigen slechts dezelfde — beperkte — inkomsten uit een beroepsactiviteit cumuleren met hun pensioen. Om het parallelisme tussen de ambtenarenpensioenen en die van de werknemers of de zelfstandigen in de toekomst te vrijwaren, bepaalt het ontwerp trouwens dat de daartoe noodzakelijke aanpassingen bij koninklijk besluit kunnen worden aangebracht.

Belangrijk is het basisprincipe van deze cumulatieregeling. De regel is dat een rustpensioen of een overlevingspensioen niet gecumuleerd mag worden met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit of met een vervangingsinkomen. Indien men een pensioen heeft, moet men niet meer gaan werken. Dit principe is in eerste instantie zeker te verdedigen voor de rustpensioenen, in elk geval voor de rustpensioenen die worden toegekend vanaf de normale pensioenleeftijd of vanaf een zelf gekozen datum voor iemand die vrijwillig vervroegd met pensioen gaat. Het is, in deze periode van massale werkloosheid, zeker niet aanvaardbaar dat een begunstigde van een rustpensioen zonder enige beperking een beroepsactiviteit mag uitoefenen als hij meer dan 65 jaar is of vóór die leeftijd vrijwillig met pensioen ging. De door het ontwerp toegestane beroepsactiviteit is dan ook terecht beperkt. Slechts wanneer de bruto beroepsinkomsten als werknemer minder dan 276 586 frank per jaar bedragen, wordt het pensioen nog integraal uitbetaald.

Net zoals in de pensioenregeling voor de werknemers en de zelfstandigen voorziet dit ontwerp in hogere bedragen inzake toegelaten inkomsten uit een beroepsactiviteit voor personen die uitsluitend een of meer overlevingspensioenen genieten en die de leeftijd van 65 jaar nog niet hebben bereikt. Men kiest inderdaad het ogenblik niet waarop men weduwe of weduwna wordt en dus is een voorkeursbehandeling op dit vlak volkomen verantwoord.

Dat het ontwerp een speciale, gunstiger regeling inhoudt voor bepaalde personeelsleden van de openbare sector die vóór de leeftijd van 65 jaar ambtshalve op rust gesteld worden om een andere reden dan lichamelijke ongeschiktheid, is eveneens volkomen verantwoord. Indien iemand vrijwillig met pensioen gaat vóór de leeftijd van 65 jaar, moet hij daarvan de gevolgen dragen. Indien een militair echter verplicht wordt op een bepaalde leeftijd — lang vóór hij 65 jaar wordt — zijn loopbaan te beëindigen, is het niet verantwoord hem gelijk te stellen met iemand die 65 jaar is of vrijwillig vóór die leeftijd met pensioen gaat. Het ontwerp bevat derhalve terecht een voorkeursbehandeling voor gepensioneerden van de openbare sector die vóór de leeftijd van 65 jaar ambtshalve op rust worden gesteld, bijvoorbeeld omdat zij een specifieke leeftijdsgrens hebben bereikt. Wanneer de inkomsten uit een beroepsactiviteit van dergelijke gepensioneerden de toegestane grenzen overschrijden, wordt hun pensioen niet geschorst, maar slechts verminderd met 10 of 20 pct. Deze bijzondere regeling geldt echter enkel tot de betrokkenen de leeftijd van 65 jaar hebben bereikt. Vanaf die leeftijd vallen zij onder de algemene regeling: de voorkeursbehandeling is vanaf dat ogenblik immers niet meer verantwoord. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging, verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

L'article premier est ainsi rédigé:

Chapitre 1er. — Champ d'application et définition

Article 1er. La présente loi s'applique:

1° Aux pensions de retraite et de survie à charge du Trésor public, y compris:

— Celles allouées aux personnes dont le droit à la pension relève d'un régime prévoyant l'éméritat;

— Les pensions des anciens avoués;

— Les pensions de retraite, d'invalidité ou de survie des anciens membres du personnel de carrière des cadres d'Afrique;

2° Aux pensions de retraite et de survie et aux avantages en tenant lieu accordés aux membres du personnel, ainsi qu'aux membres des organes de gestion, d'administration et de direction nommés par le Roi ou par l'assemblée investie du pouvoir de nomination:

a) Des provinces, des communes, des agglomérations de communes, des fédérations de communes, des associations de communes et des commissions communautaires;

b) Des organismes auxquels s'applique l'arrêté royal n° 117 du 27 février 1935 établissant le statut des pensions du personnel des établissements publics autonomes et des régies instituées par l'Etat;

c) De la Régie des Transports maritimes;

d) des organismes d'intérêt public auxquels est applicable la loi du 16 mars 1954 relative au contrôle de certains organismes d'intérêt public;

e) Des organismes auxquels est applicable la loi du 28 avril 1958 relative à la pension des membres du personnel de certains organismes d'intérêt public et de leurs ayants droit;

f) Des entreprises publiques autonomes non visées ci-avant;

g) Des autres organismes créés par l'Etat, les provinces et les communes dans un but d'utilité publique ainsi que les organismes publics de crédit non visés ci-avant, quelle que soit la forme juridique sous laquelle ils ont été institués;

h) Des personnes morales de droit public non visées ci-avant qui dépendent des Communautés ou des Régions;

3° Aux pensions de retraite et de survie accordées aux députés permanents, aux bourgmestres et échevins ainsi qu'aux mandataires des agglomérations, des fédérations de communes, des associations de communes et des autres organismes créés par les provinces et les communes dans un but d'utilité publique, quelle que soit la forme juridique sous laquelle ils ont été institués, des commissions communautaires et des centres publics d'aide sociale.

Hoofdstuk 1. — Toepassingsgebied en definitie

Artikel 1. Deze wet is van toepassing:

1° Op de rust- en overlevingspensioenen ten laste van de Openbare Schatkist, met inbegrip van:

— Die toegekend aan de personen die hun recht op pensioen putten uit een regeling die in het emeritaat voorziet;

— De pensioenen der gewezen pleitbezorgers;

— De rust-, invaliditeits- of overlevingspensioenen van het gewezen beroepspersoneel van de kaders in Afrika;

2° Op de rust- en overlevingspensioenen en andere als zodanig geldende voordelen toegekend aan de personeelsleden evenals aan de door de Koning of door de met benoemingsbevoegdheid beklede vergadering benoemde leden van de beheers-, bestuurs- en directieorganen:

a) Van de provincies, de gemeenten, de agglomeraties van gemeenten, de federaties van gemeenten, de verenigingen van gemeenten en de gemeenschapscommissies;

b) Van de instellingen waarop het koninklijk besluit nr. 117 van 27 februari 1935 tot vaststelling van het statuut der pensioenen van het personeel der zelfstandige openbare inrichtingen en der regieën ingesteld door de Staat, van toepassing is;

c) Van de Regie voor Maritiem Transport;

d) Van de instellingen van openbaar nut waarop de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut, van toepassing is;

e) Van de instellingen waarop de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van zekere organismen van openbaar nut alsmede van hun rechthebbenden, van toepassing is;

f) Van de hiervoor nog niet bedoelde autonome overheidsbedrijven;

g) Van de andere door de Staat, de provincies en de gemeenten opgerichte instellingen met als oogmerk het algemeen nut, evenals van de hiervoor nog niet bedoelde openbare kredietinstellingen, ongeacht de juridische vorm waarin zij werden opgericht;

h) Van de hiervoor nog niet bedoelde publiekrechtelijke rechtspersonen die afhangen van de Gemeenschappen of de Gewesten;

3° Op de rust- en overlevingspensioenen toegekend aan de leden van de bestendige deputatie, aan de burgemeesters en schepenen, evenals aan de mandatarissen van de agglomeraties, van de federaties van gemeenten, van de verenigingen van gemeenten en van andere instellingen opgericht door de provincies en gemeenten met als oogmerk het algemeen nut, ongeacht de juridische vorm waarin ze werden opgericht, van de gemeenschapscommissies en van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. Pour l'application de la présente loi:

1° Il faut entendre par « activité professionnelle » toute activité susceptible de produire des revenus visés, suivant le cas, à l'article 23, § 1er, 1°, 2° ou 4°, ou à l'article 228, § 2, 3° ou 4°, du Code des impôts sur les revenus coordonné par l'arrêté royal du 10 avril 1992 et confirmé par la loi du 12 juin 1992, même si elle est exercée par personne interposée, et toute activité analogue exercée dans un pays étranger ou au service d'une organisation internationale ou supranationale;

2° Le traitement d'attente accordé à un agent mis en disponibilité est considéré comme constituant des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle;

3° Il faut entendre par « revenu de remplacement » l'allocation pour cause d'interruption de carrière ou de réduction des prestations, l'indemnité d'incapacité primaire, l'indemnité d'invalidité, l'allocation de chômage ou les divers avantages de même nature en tenant lieu.

Art. 2. Voor de toepassing van deze wet:

1° Moet onder « beroepsactiviteit » worden verstaan iedere activiteit die, naar gelang van het geval, in artikel 23, § 1, 1°, 2° of 4°, of in artikel 228, § 2, 3° of 4°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, gecoördineerd door het koninklijk besluit van 10 april 1992 en bekrachtigd bij de wet van 12 juni 1992 bedoelde inkomsten kan opleveren, zelfs indien ze door een tussenpersoon wordt uitgeoefend, en iedere gelijkaardige activiteit uitgeoefend in een vreemd land of in dienst van een internationale of supranationale organisatie;

2° Wordt het wachtgeld toegekend aan een in beschikbaarheid geplaatst personeelslid beschouwd als zijnde inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit;

3° Moet onder « vervangingsinkomen » worden verstaan een uitkering wegens loopbaanonderbreking of wegens vermindering van de arbeidsprestaties, een primaire ongeschiktheidsuitkering, een invaliditeitsuitkering, een werkloosheidsvergoeding of de diverse voordelen van dezelfde aard die deze vervangen.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre II. — Cumul de pensions de retraite ou de survie avec des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle

Section 1re — Disposition générale

Art. 3. Sauf dans les situations et sous les conditions définies ci-après, une pension de retraite ou de survie ne peut être cumulée avec des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle.

Hoofdstuk II. — Cumulatie van rust- of overlevingspensioenen met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit

Afdeling 1. — Algemene bepaling

Art. 3. Uitgezonderd in de situaties en onder de voorwaarden die hierna bepaald worden, mag een rust- of een overlevingspensioen niet gecumuleerd worden met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit.

— Adopté.

Aangenomen.

Section 2. — Cumul d'une ou plusieurs pensions de retraite ou d'une ou plusieurs pensions de survie avec des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle

Art. 4. § 1er. La personne qui bénéficie soit d'une pension de retraite, soit d'une pension de survie cumulée avec une pension de retraite est, moyennant déclaration préalable, autorisée:

1° A exercer une activité professionnelle régie par la législation relative aux contrats de travail, ou par un statut légal ou réglementaire analogue, pour autant que les revenus professionnels bruts ne dépassent pas 276 586 francs par année civile;

2° A exercer une activité professionnelle comme travailleur indépendant ou comme aidant qui entraîne l'assujettissement à l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants, ou qui est exercée en qualité de conjoint aidant, pour autant que les revenus professionnels produits par cette activité ne dépassent pas 221 268 francs par année civile;

3° A exercer une activité consistant en la création d'œuvres scientifiques ou en la réalisation d'une création artistique, n'ayant pas de répercussion sur le marché du travail pour autant que l'intéressé n'ait pas la qualité de commerçant au sens du Code de commerce;

4° A exercer toute autre activité, mandat, charge ou office, pour autant que les revenus bruts qui en découlent, quelle que soit leur dénomination, ne dépassent pas 276 586 francs par année civile.

En cas de cumul d'une pension de survie avec une pension de retraite, les dispositions du présent article sont applicables quel que soit le régime dans lequel la pension de retraite est accordée.

§ 2. L'exercice simultané ou successif de différentes activités prévues au § 1er est autorisé pour autant que le total des revenus visés au § 1er, 2°, et de 80 p.c. des revenus visés au § 1er, 1° et 4°, ne dépasse pas 221 268 francs par année civile.

§ 3. Par revenus professionnels des activités visées au § 1er, 2°, il y a lieu d'entendre les revenus professionnels bruts, diminués des dépenses ou charges professionnelles et, le cas échéant, des pertes professionnelles, retenus par l'administration des Contributions directes pour l'établissement de l'impôt relatif à l'année concernée. Si l'activité d'aidant est exercée par le conjoint, il y a lieu de prendre en considération la part des revenus professionnels de l'exploitant qui est attribuée à l'aidant conformément au Code des impôts sur les revenus précité. La quote-part des revenus professionnels attribuée au conjoint conformément à l'article 87 de ce code est ajoutée aux revenus de l'exploitant.

Dans les revenus professionnels visés à l'alinéa 1er, ne sont toutefois compris ni le montant des cotisations payées en application de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 précité ou des arrêtés

royaux portant des mesures relatives à la modération des revenus, imposées aux travailleurs indépendants en vertu des lois des 6 juillet 1983 et 27 mars 1986 accordant certains pouvoirs spéciaux au Roi, avant la prise de cours effective de la pension et remboursées au bénéficiaire après celle-ci, ni le montant des intérêts moratoires acquis au bénéficiaire.

Si l'activité en qualité de travailleur indépendant ou d'aidant est exercée à l'étranger, il est tenu compte des revenus professionnels imposables produits par cette activité.

Si l'activité comme travailleur indépendant ou comme aidant est, en raison de sa nature ou de circonstances particulières, interrompue durant une ou plusieurs périodes d'une année déterminée, elle est présumée avoir été exercée sans interruption durant toute l'année envisagée. Les revenus professionnels d'une année civile sont toujours censés être répartis uniformément sur les mois d'activité réelle ou présumée de l'année en cause.

§ 4. Lorsque, pour une année civile déterminée, les revenus visés aux §§ 1er et 2 dépassent de 15 p.c. au moins les montants limites fixés par ces dispositions, le paiement de la pension est suspendu pour cette même année.

Lorsque, pour une année civile déterminée, les revenus visés aux §§ 1er et 2 dépassent de moins de 15 p.c. les montants limites fixés par ces dispositions, la pension est, pour cette même année, réduite à concurrence du pourcentage de dépassement des revenus par rapport aux montants visés aux §§ 1er et 2.

Pour l'application des alinéas 1er et 2, le pourcentage de dépassement est calculé, le cas échéant, au centième près. Pour le calcul du montant de la réduction, le pourcentage prévu à l'alinéa 2 est arrondi à l'unité supérieure si la première décimale atteint au moins 5; dans le cas contraire, la décimale est négligée.

Afdeling 2. — Cumulatie van één of meerdere rustpensioenen of van één of meerdere rust- en overlevingspensioenen met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit

Art. 4. § 1. De persoon die een rustpensioen geniet of een overlevingspensioen met een rustpensioen cumuleert, mag, na voorafgaande verklaring:

1° Een beroepsactiviteit uitoefenen die onder de toepassing valt van de wetgeving op de arbeidsovereenkomsten of van een soortgelijk wettelijk of reglementair statuut, voor zover de bruto beroepsinkomsten 276 586 frank per kalenderjaar niet overschrijden;

2° Een beroepsactiviteit als zelfstandige of als helper uitoefenen die de onderwerping aan het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen tot gevolg heeft, of die wordt uitgeoefend in de hoedanigheid van echtgenoot-helper, voor zover de beroepsinkomsten voortkomend uit deze activiteit 221 268 frank per kalenderjaar niet overschrijden;

3° Een beroepsactiviteit uitoefenen die bestaat in het scheppen van wetenschappelijke werken of het tot stand brengen van een artistieke schepping en die geen weerslag heeft op de arbeidsmarkt, voor zover de betrokkene geen handelaar is in de zin van het Wetboek van koophandel;

4° Iedere andere activiteit, mandaat, ambt of post uitoefenen, voor zover de bruto inkomsten die eruit voortvloeien, ongeacht de benaming ervan, 276 586 frank per kalenderjaar niet overschrijden.

In geval van cumulatie van een overlevingspensioen met een rustpensioen zijn de bepalingen van dit artikel toepasselijk, ongeacht de regeling waarin het rustpensioen is toegekend.

§ 2. De gelijktijdige of achtereenvolgende uitoefening van verscheidene in § 1 bedoelde activiteiten is toegelaten, voor zover het totaal van de inkomsten bedoeld in § 1, 2°, en van 80 pct. van de inkomsten bedoeld in § 1, 1° en 4°, niet meer bedraagt dan 221 268 frank per kalenderjaar.

§ 3. Onder beroepsinkomsten van de in § 1, 2°, bedoelde activiteiten dient te worden verstaan de bruto beroepsinkomsten, verminderd met de beroepsuitgaven of -lasten en, desgevallend,

met de beroepsverliezen, die door de administratie der Directe Belastingen in aanmerking genomen werden voor de vaststelling van de aanslag betreffende het betrokken jaar. Indien de activiteit als helper door de echtgenoot wordt uitgeoefend, dient het deel van de beroepsinkomsten van de uitbater in aanmerking genomen te worden dat aan de helper toegekend wordt overeenkomstig voormeld Wetboek van de inkomstenbelastingen. Het gedeelte van de beroepsinkomsten dat overeenkomstig artikel 87 van dit wetboek aan de echtgenoot wordt toegekend, wordt bij de inkomsten van de uitbater gevoegd.

In de in het eerste lid bedoelde beroepsinkomsten is evenwel niet begrepen het bedrag van de bijdragen betaald in toepassing van voormeld koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 of van de koninklijke besluiten houdende maatregelen betreffende de inkomensmatiging opgelegd aan de zelfstandigen krachtens de wetten van 6 juli 1983 en 27 maart 1986 tot toekenning van bijzondere machten aan de Koning, vóór de effectieve ingangsdatum van het pensioen en terugbetaald aan de gerechtigde na voornoemde datum, noch het bedrag van de verwijlinteressen toegekend aan de gerechtigde.

Indien de activiteit als zelfstandige of als helper in het buitenland wordt uitgeoefend, wordt rekening gehouden met de belastbare beroepsinkomsten voortvloeiend uit deze activiteit.

Indien de activiteit als zelfstandige of als helper, omwille van de aard ervan of van bijzondere omstandigheden, gedurende één of meerdere perioden van een bepaald jaar wordt onderbroken, wordt ze verondersteld gedurende het gehele bedoelde jaar zonder onderbreking te zijn uitgeoefend. Het beroepsinkomen van een kalenderjaar wordt steeds geacht eenvormig verdeeld te zijn over de maanden van werkelijke of vermoede activiteit tijdens het betrokken jaar.

§ 4. Indien, voor een bepaald kalenderjaar, de in §§ 1 en 2 bedoelde inkomsten met ten minste 15 pct. de in deze bepalingen vastgestelde bedragen overschrijden, wordt de betaling van het pensioen geschorst voor datzelfde jaar.

Indien, voor een bepaald kalenderjaar, de in de §§ 1 en 2 bedoelde inkomsten met minder dan 15 pct. de in deze bepalingen vastgestelde bedragen overschrijden, wordt, voor datzelfde jaar, het pensioen verminderd naar rata van het percentage waarmee de inkomsten de in de §§ 1 en 2 bedoelde bedragen overschrijden.

Voor de toepassing van het eerste en het tweede lid, wordt het percentage van de overschrijding, in voorkomend geval, berekend tot op één honderdste. Het in het tweede lid bepaalde percentage wordt voor de berekening van het bedrag van de vermindering tot de naasthogere eenheid afgerond wanneer de eerste decimaal ten minste vijf is; in het tegenovergestelde geval wordt de decimaal verwaarloosd.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. § 1er. Lorsque l'application de l'article 4 a pour effet d'entraîner la suspension ou la réduction soit d'une pension de retraite ayant pris cours avant le 1er juillet 1982, soit d'une pension de retraite accordée à une personne qui a été mise d'office à la retraite avant l'âge de 65 ans pour une raison autre que l'incapacité physique, soit d'une pension de retraite accordée à un ancien membre du personnel de carrière des cadres d'Afrique, cette pension est réduite de 20 p.c. ou de 10 p.c. selon que, abstraction faite des bonifications de temps accordées du chef d'emprisonnement, de déportation, de services militaires de guerre et de services y assimilés, elle atteint ou n'atteint pas les 3/4 du traitement ayant servi de base à sa liquidation. S'il s'agit de membres du personnel navigant de l'aviation militaire ayant acquis la qualité de militaire de carrière avant le 1er janvier 1979, la limite précitée des 3/4 est remplacée par les 9/10.

§ 2. Les dispositions du § 1er sont applicables jusqu'au dernier jour du mois durant lequel l'intéressé a atteint l'âge de 65 ans.

Toutefois, pour l'année durant laquelle l'intéressé atteint l'âge de 65 ans, les montants limites prévus à l'article 4, §§ 1er et 2, ou à l'article 9 sont, tant pour la période comprise entre le 1er janvier de l'année du 65e anniversaire et le mois visé à l'alinéa 1er que pour le

restant de cette même année, multipliés par une fraction dont le dénominateur est égal à 12 et dont le numérateur est égal au nombre de mois couvrant chacune de ces périodes.

§ 3. L'application des §§ 1er et 2 ne peut avoir pour effet de procurer à l'intéressé un montant de pension inférieur à celui qui résulterait de l'application de l'article 4, § 4.

Art. 5. § 1. Indien de toepassing van artikel 4 de schorsing of de vermindering tot gevolg heeft hetzij van een vóór 1 juli 1982 ingegaan rustpensioen, hetzij van een rustpensioen toegekend aan een persoon die om een andere reden dan lichamelijke ongeschiktheid vóór de leeftijd van 65 jaar ambtshalve op rust gesteld werd, hetzij van een rustpensioen toegekend aan een gewezen lid van het beroepspersoneel van de kaders in Afrika, wordt dit pensioen met 20 pct. of 10 pct. verminderd al naargelang dit pensioen, zonder dat rekening gehouden wordt met de tijdsbonificaties toegekend uit hoofde van hechtenis, deportatie, militaire oorlogsdiensten en ermee gelijkgestelde diensten, al dan niet 3/4 bereikt van de wedde die als grondslag heeft gediend voor de vereffening ervan. Indien het leden van het varend personeel van de militaire luchtvaart betreft die vóór 1 januari 1979 de hoedanigheid van beroepsmilitair hebben verworven, wordt voormelde 3/4-grens vervangen door 9/10.

§ 2. De bepalingen van § 1 zijn van toepassing tot de laatste dag van de maand gedurende welke de betrokkene de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.

Voor het jaar waarin de betrokkene de leeftijd van 65 jaar bereikt, worden de in artikel 4, §§ 1 en 2, of in artikel 9 bepaalde grensbedragen, zowel voor de periode begrepen tussen 1 januari van het jaar van de 65e verjaardag en de in het eerste lid bedoelde maand als voor de rest van datzelfde jaar, evenwel vermenigvuldigd met een breuk waarvan de noemer gelijk is aan 12 en de teller gelijk aan het aantal maanden dat op elk van deze perioden betrekking heeft.

§ 3. De toepassing van de §§ 1 en 2 mag niet tot gevolg hebben dat de betrokkene een lager pensioenbedrag bekomt dan het bedrag dat zou voortvloeien uit de toepassing van artikel 4, § 4.

— Adopté.

Aangenomen.

Section 3. — Cumul d'une ou plusieurs pensions de survie avec des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle

Art. 6. La personne qui bénéficie exclusivement d'une ou de plusieurs pensions de survie et qui a atteint l'âge de 65 ans, est, moyennant déclaration préalable, autorisée à exercer une activité professionnelle dans les mêmes conditions et selon les mêmes modalités que celles prévues par l'article 4.

Afdeling 3. — Cumulatie van één of meerdere overlevingspensioenen met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit

Art. 6. De persoon die uitsluitend één of meerdere overlevingspensioenen geniet en die de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, mag, na voorafgaande verklaring, een beroepsactiviteit uitoefenen onder dezelfde voorwaarden en volgens dezelfde nadere regels als bepaald bij artikel 4.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. § 1er. La personne qui bénéficie exclusivement d'une ou de plusieurs pensions de survie et qui n'a pas atteint l'âge de 65 ans est, moyennant déclaration préalable, autorisée :

1° A exercer une activité professionnelle visée à l'article 4, § 1er, 1°, pour autant que les revenus professionnels bruts ne dépassent pas 553 172 francs par année civile;

2° A exercer une activité professionnelle visée à l'article 4, § 1er, 2°, pour autant que les revenus professionnels, déterminés conformément à l'article 4, § 3, ne dépassent pas 442 536 francs par année civile;

3° A exercer une activité consistant en la création d'œuvres scientifiques ou en la réalisation d'une création artistique, n'ayant pas de répercussion sur le marché du travail pour autant que l'intéressé n'ait pas la qualité de commerçant au sens du Code de commerce;

4° A exercer toute autre activité, mandat, charge ou office, pour autant que les revenus bruts qui en découlent, quelle que soit leur dénomination, ne dépassent pas 553 172 francs par année civile.

§ 2. L'exercice simultané ou successif de différentes activités prévues au § 1er est autorisé pour autant que le total des revenus visés au § 1er, 2°, et de 80 p.c. des revenus visés au § 1er, 1° et 4°, ne dépasse pas 442 536 francs par année civile.

§ 3. Lorsque, pour une année civile déterminée, les revenus visés aux §§ 1er et 2 dépassent de 15 p.c. au moins les montants fixés par ces dispositions, le paiement de la pension est suspendu pour cette même année.

Lorsque, pour une année civile déterminée, les revenus visés aux §§ 1er et 2 dépassent de moins de 15 p.c. les montants fixés par ces dispositions, la pension est, pour cette même année, réduite à concurrence du pourcentage de dépassement des revenus par rapport aux montants visés aux §§ 1er et 2.

Pour l'application des alinéas 1er et 2, le pourcentage de dépassement est calculé, le cas échéant, au centième près. Pour le calcul du montant de la réduction, le pourcentage prévu à l'alinéa 2 est arrondi à l'unité supérieure si la première décimale atteint au moins cinq; dans le cas contraire, la décimale est négligée.

§ 4. Les dispositions du présent article s'appliquent jusqu'au terme de l'année civile durant laquelle l'intéressé a atteint l'âge de 65 ans.

Art. 7. § 1. De persoon die uitsluitend één of meerdere overlevingspensioenen geniet en die de leeftijd van 65 jaar niet heeft bereikt, mag, na voorafgaande verklaring :

1° Een beroepsactiviteit bedoeld in artikel 4, § 1, 1°, uitoefenen, voor zover de bruto beroepsinkomsten 553 172 frank per kalenderjaar niet overschrijden;

2° Een beroepsactiviteit bedoeld in artikel 4, § 1, 2°, uitoefenen, voor zover de beroepsinkomsten, vastgesteld overeenkomstig artikel 4, § 3, 442 536 frank per kalenderjaar niet overschrijden;

3° Een beroepsactiviteit uitoefenen die bestaat in het scheppen van wetenschappelijke werken of het tot stand brengen van een artistieke schepping en die geen weerslag heeft op de arbeidsmarkt, voor zover de betrokkene geen handelaar is in de zin van het Wetboek van koophandel;

4° Iedere andere activiteit, mandaat, ambt of post uitoefenen, voor zover de bruto inkomsten die eruit voortvloeien, ongeacht de benaming ervan, 553 172 frank per kalenderjaar niet overschrijden.

§ 2. De gelijktijdige of achtereenvolgende uitoefening van verscheidene in § 1 bedoelde activiteiten is toegelaten, voor zover het totaal van de inkomsten bedoeld in § 1, 2°, en van 80 pct. van de inkomsten bedoeld in § 1, 1° en 4°, niet meer bedraagt dan 442 536 frank per kalenderjaar.

§ 3. Indien, voor een bepaald kalenderjaar, de in de §§ 1 en 2 bedoelde inkomsten met ten minste 15 pct. de in deze bepalingen vastgestelde bedragen overschrijden, wordt de betaling van het pensioen geschorst voor datzelfde jaar.

Indien, voor een bepaald kalenderjaar, de in de §§ 1 en 2 bedoelde inkomsten met minder dan 15 pct. de in deze bepalingen vastgestelde bedragen overschrijden, wordt, voor datzelfde jaar, het pensioen verminderd naar rata van het percentage waarmee de inkomsten de in de §§ 1 en 2 bedoelde bedragen overschrijden.

Voor de toepassing van het eerste en het tweede lid wordt het percentage van de overschrijding, in voorkomend geval, berekend tot op één honderdste. Het in het tweede lid bepaalde percentage wordt voor de berekening van het bedrag van de vermindering tot de naasthogere eenheid afgerond wanneer de eerste decimaal ten minste vijf is; in het tegenovergestelde geval wordt de decimaal verwaarloosd.

§ 4. De bepalingen van dit artikel zijn toepasselijk tot op het einde van het kalenderjaar gedurende welk de betrokkene de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 8. Les dispositions des articles 6 et 7 sont également applicables lorsque l'intéressé bénéficie en outre d'une ou de plusieurs pensions de survie accordées dans un autre régime de pension.

Art. 8. De bepalingen van de artikelen 6 en 7 zijn eveneens van toepassing wanneer de betrokkene bovendien één of meerdere overlevingspensioenen geniet die in een andere pensioenregeling worden toegekend.

— Adopté.

Aangenomen.

Section 4. — Dispositions communes

Art. 9. Lorsque dans le courant d'une année déterminée, le bénéficiaire ou son conjoint perçoit des allocations familiales ou des allocations qui en tiennent lieu pour au moins un enfant :

— Les montants de 276 586 francs prévus à l'article 4, § 1er, 1° et 4°, et de 553 172 francs prévus à l'article 7, § 1er, 1° et 4°, sont, pour cette même année, augmentés de 138 293 francs;

— Les montants de 221 268 francs prévus à l'article 4, § 1er, 2°, et § 2 et de 442 536 francs prévus à l'article 7, § 1er, 2°, et § 2 sont, pour cette même année, augmentés de 110 634 francs.

Afdeling 4. — Gemeenschappelijke bepalingen

Art. 9. Indien de gerechtigde of zijn echtgenoot in de loop van een bepaald jaar kinderbijslag of een als zodanig geldende tegemoetkoming ontvangt voor ten minste één kind, worden voor datzelfde jaar :

— De bedragen van 276 586 frank bepaald bij artikel 4, § 1, 1° en 4°, en van 553 172 frank bepaald bij artikel 7, § 1, 1° en 4°, met 138 293 frank verhoogd;

— De bedragen van 221 268 frank bepaald bij artikel 4, § 1, 2°, en § 2 en van 442 536 frank bepaald bij artikel 7, § 1, 2°, en § 2 met 110 634 frank verhoogd.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 10. Lorsque, pour une pension de survie ayant pris cours avant le 1er juillet 1982, l'application de l'article 4, 6 ou 7 entraîne soit la suspension de cette pension, soit la réduction de celle-ci à concurrence de plus de 10 p.c., cette pension n'est réduite que de 10 p.c.

Art. 10. Indien, voor een vóór 1 juli 1982 ingegaan overlevingspensioen, de toepassing van artikel 4, 6 of 7 hetzij de schorsing van dit pensioen, hetzij de vermindering ervan ten belope van meer dan 10 pct. tot gevolg heeft, wordt dit pensioen slechts verminderd met 10 pct.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 11. Par dérogation aux articles 4, § 1er, 4°, et 7, § 1er, 4°, le bénéficiaire d'une pension est autorisé :

1° A exercer jusqu'à son terme un mandat politique ou un mandat de président ou de membre d'un centre public d'aide sociale, pour autant que ce mandat ait pris cours avant la date de prise de cours de la pension et au plus tard le dernier jour du mois du 65e anniversaire du mandataire;

2° A exercer jusqu'à son terme un mandat auprès d'un établissement public, d'une institution d'utilité publique, d'une association de communes ou un mandat d'administrateur ordinaire dans une entreprise publique autonome, pour autant que ce mandat ait

pris cours avant la date de prise de cours de la pension et au plus tard le dernier jour du mois du 65e anniversaire du mandataire. La présente dérogation prend fin au plus tard le dernier jour du mois au cours duquel le titulaire atteint l'âge de 67 ans ou si l'intéressé exerce encore à ce moment un mandat visé au 1° au plus tard à l'expiration de ce dernier mandat.

Art. 11. In afwijking van de artikelen 4, § 1, 4°, en 7, § 1, 4°, mag de pensioengerechtigde :

1° Een politiek mandaat of een mandaat van voorzitter of van lid van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn uitoefenen tot het verstrijkt, voor zover dit mandaat vóór de ingangsdatum van het pensioen en uiterlijk de laatste dag van de maand van de 65e verjaardag van de mandataris is ingegaan;

2° Een mandaat bij een openbare instelling, een instelling van openbaar nut, een vereniging van gemeenten of een mandaat van gewoon bestuurder bij een autonoom overheidsbedrijf uitoefenen tot het verstrijkt, voor zover dit mandaat vóór de ingangsdatum van het pensioen en uiterlijk de laatste dag van de maand van de 65e verjaardag van de mandataris is ingegaan. Deze afwijking vervalt uiterlijk de laatste dag van de maand tijdens welke de titularis de leeftijd van 67 jaar bereikt of, indien de belanghebbende op dat ogenblik nog een in 1° bedoeld mandaat uitoefent, uiterlijk bij het verstrijken van dit laatste mandaat.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 12. § 1er. Le bénéficiaire d'une pension qui exerce une activité professionnelle visée à l'article 2 ainsi que l'employeur qui occupe un bénéficiaire de pension, sont tenus, chacun séparément, de faire une déclaration de l'exercice de cette activité professionnelle.

Les dispositions de l'alinéa 1er ne sont pas applicables au bénéficiaire d'une pension qui exerce un mandat visé à l'article 11.

§ 2. Le bénéficiaire d'une pension est aussi tenu d'informer par lettre recommandée son employeur de sa situation en matière de pension.

§ 3. La déclaration visée au § 1er doit être faite au moyen d'un formulaire tenu à la disposition du bénéficiaire de la pension et de son employeur par le pouvoir ou l'organisme qui gère le régime de pension auquel est assujéti ce bénéficiaire et conforme au modèle approuvé par le ministre qui a les pensions dans ses attributions. Elle doit être signée, datée et transmise par lettre recommandée à la poste à ce pouvoir ou à cet organisme. La déclaration remise par le bénéficiaire de la pension à ce pouvoir ou à cet organisme contre accusé de réception, est assimilée à une déclaration transmise par lettre recommandée.

§ 4. La déclaration du bénéficiaire, visée au § 1er, doit être faite avant le début de l'activité. Elle est considérée comme préalable lorsqu'elle est effectuée dans les trente jours suivant le début de l'activité, ou, si l'activité est déjà exercée au moment de la date de prise de cours de la pension, dans les trente jours suivant l'envoi du formulaire visé au § 3 par le pouvoir ou l'organisme qui gère le régime de pension auquel est assujéti ce bénéficiaire.

La lettre visée au § 2 doit être établie dans le même délai.

§ 5. La déclaration de l'employeur visée au § 1er doit être faite, au plus tard, le trentième jour qui suit la date de l'expédition de la lettre recommandée de l'employé visée au § 2.

§ 6. A défaut de déclaration du bénéficiaire visée au § 1er, ou, le cas échéant, de la lettre recommandée visée au § 2, dans le délai fixé, le paiement de la pension en cours est suspendu d'office pendant un mois et en cas de récidive pendant trois mois.

Le bénéficiaire est avisé par le pouvoir ou l'organisme visé au § 3 de cette suspension par lettre recommandée à la poste.

Cette suspension prend cours le premier jour du mois qui suit celui au cours duquel la lettre, visée à l'alinéa 2, a été envoyée. Par dérogation aux articles 1er, 1°, b), 2°, c), 3°, b) et 3 de l'arrêté royal du 1er avril 1992 accordant un pécule de vacances et un pécule complémentaire au pécule de vacances aux pensionnés des services publics, cette suspension est sans incidence sur le droit au pécule de vacances et au pécule complémentaire.

§ 7. A défaut de déclaration visée au § 1er par l'employeur dans le délai fixé, celui-ci est tenu de payer au pouvoir ou à l'organisme visé au § 3 une indemnité forfaitaire dont le montant est égal au quart de la rétribution garantie visée à l'article 3 de l'arrêté royal du 29 juin 1973 accordant une rétribution garantie à certains agents des ministères, et octroyée aux agents qui en matière de sécurité sociale sont soumis uniquement au régime d'assurance obligatoire contre la maladie et l'invalidité, secteur des soins de santé.

L'indemnité visée à l'alinéa 1er due par l'employeur d'un bénéficiaire d'une pension de retraite ou de survie à charge du Trésor public est affectée au financement des pensions des ayants droit des personnes visées à l'article 59 de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions.

Art. 12. § 1. De pensioengerechtigde die een in artikel 2 bedoelde beroepsactiviteit uitoefent evenals de werkgever die de pensioengerechtigde tewerkstelt, zijn er elk afzonderlijk toe gehouden een verklaring inzake de uitoefening van deze beroepsactiviteit af te leggen.

De bepalingen van het eerste lid zijn niet van toepassing op de pensioengerechtigde die een in artikel 11 bedoeld mandaat uitoefent.

§ 2. De pensioengerechtigde is er tevens toe gehouden zijn werkgever per aangetekend schrijven in kennis te stellen van zijn pensioentoestand.

§ 3. De in § 1 bedoelde verklaring moet gedaan worden op een formulier dat ter beschikking van de pensioengerechtigde en van zijn werkgever wordt gehouden door de macht of de instelling die de pensioenregeling beheert waaraan die gerechtigde onderworpen is en dat overeenstemt met het model goedgekeurd door de minister die de pensioenen onder zijn bevoegdheid heeft. Zij moet ondertekend en gedagtekend bij een ter post aangetekend schrijven worden toegestuurd aan deze macht of aan deze instelling. De door de pensioengerechtigde aan deze macht of aan deze instelling tegen ontvangstbewijs overhandigde verklaring wordt gelijkgesteld met een bij aangetekend schrijven toegestuurde verklaring.

§ 4. De in § 1 bedoelde verklaring door de gerechtigde moet vóór de aanvang van de activiteit geschieden. Zij wordt als voorafgaandelijk beschouwd wanneer zij ingediend wordt binnen de dertig dagen volgend op de aanvang van de activiteit of, indien de activiteit reeds uitgeoefend wordt op de ingangsdatum van het pensioen, binnen de dertig dagen volgend op de verzending van het in § 3 bedoelde formulier door de macht of de instelling die de pensioenregeling beheert waaraan die gerechtigde onderworpen is.

Het in § 2 bedoeld schrijven moet binnen dezelfde termijn geschieden.

§ 5. De in § 1 bedoelde verklaring door de werkgever moet uiterlijk de dertigste dag volgend op de datum van verzending van het in § 2 bedoeld aangetekend schrijven van de werknemer geschieden.

§ 6. Bij gebrek aan de in § 1 bedoelde verklaring door de gerechtigde of, in voorkomend geval, het in § 2 bedoeld aangetekend schrijven, binnen de vastgestelde termijn, wordt de betaling van het lopende pensioen van ambtswege geschorst gedurende één maand en in geval van herhaling gedurende drie maanden.

De gerechtigde wordt van deze schorsing door de in § 3 bedoelde macht of instelling bij een ter post aangetekend schrijven in kennis gesteld.

Deze schorsing gaat in de eerste dag van de maand volgend op deze waarin het in het tweede lid bedoeld schrijven werd verzonden. In afwijking van de artikelen 1, 1°, b), 2°, c), 3°, b) en 3 van het koninklijk besluit van 1 april 1992 houdende toekenning van een vakantiegeld en van een aanvullende toeslag bij het vakantiegeld aan de gepensioneerden van de openbare diensten, heeft deze schorsing geen weerslag op het recht op het vakantiegeld en op de aanvullende toeslag bij het vakantiegeld.

§ 7. Bij gebrek aan de in § 1 bedoelde verklaring door de werkgever binnen de vastgestelde termijn, is deze ertoe gehouden aan de in § 3 bedoelde macht of instelling een forfaitaire vergoe-

ding te betalen waarvan het bedrag gelijk is aan een vierde van de gewaarborgde bezoldiging bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 29 juni 1973 houdende toekenning van een gewaarborgde bezoldiging aan sommige personeelsleden van de ministeries, die wordt toegekend aan de personeelsleden die, wat de sociale zekerheid betreft, enkel onderworpen zijn aan de regeling inzake verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, sector geneeskundige verzorging.

De in het eerste lid bedoelde vergoeding die verschuldigd is door de werkgever van een gerechtigde van een rust- of overlevingspensioen ten laste van de Openbare Schatkist, is bestemd voor de financiering van de pensioenen van de rechthebbenden van de personen bedoeld in artikel 59 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre III. — Cumul de pensions de retraite ou de survie avec un revenu de remplacement

Art. 13. § 1er. Si durant une année civile déterminée, la personne qui bénéficie d'une pension de retraite ou de survie perçoit effectivement une allocation pour cause d'interruption de carrière ou de réduction des prestations, sa pension est suspendue pour toute cette année.

§ 2. Si durant une année civile déterminée, la personne qui bénéficie d'une pension de survie perçoit effectivement soit une indemnité d'incapacité primaire ou une indemnité d'invalidité, soit une allocation de chômage, accordée en vertu d'une législation belge, ou des avantages de même nature accordés en vertu d'une législation étrangère ou par une institution de droit international public, sa pension est suspendue pour toute cette année.

§ 3. Lorsque l'application du § 2 a pour effet d'entraîner la suspension d'une pension de survie ayant pris cours avant le 1er juillet 1982, cette pension n'est réduite que de 10 p.c.

Hoofdstuk III. — Cumulatie van rust- of overlevingspensioenen met een vervangingsinkomen

Art. 13. § 1. Indien de persoon die een rust- of overlevingspensioen geniet, gedurende een bepaald kalenderjaar effectief een uitkering wegens loopbaanonderbreking of wegens vermindering van de arbeidsprestaties ontvangt, wordt zijn pensioen voor dat gehele jaar geschorst.

§ 2. Indien de persoon die een overlevingspensioen geniet, gedurende een bepaald kalenderjaar effectief krachtens een Belgische wetgeving hetzij een primaire ongeschiktheidsuitkering of een invaliditeitsuitkering, hetzij een werkloosheidsvergoeding ontvangt, of voordelen geniet van dezelfde aard toegekend krachtens een buitenlandse wetgeving of door een instelling van internationaal publiek recht, wordt zijn pensioen voor dat gehele jaar geschorst.

§ 3. Wanneer de toepassing van § 2 de schorsing tot gevolg heeft van een vóór 1 juli 1982 ingegaan overlevingspensioen, wordt dit pensioen slechts met 10 pct. verminderd.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre IV. — Dispositions communes

Art. 14. § 1er. Pour l'année de prise de cours de la pension, les montants visés aux articles 4, 7 et 9 sont multipliés par une fraction dont le dénominateur est 12 et le numérateur est égal au nombre de mois entiers compris entre la date de prise de cours de cette pension et le terme de cette année.

§ 2. Pour l'application de l'article 13, il n'est pas tenu compte pour l'année de prise de cours de la pension, des revenus de remplacement afférents à la période antérieure à la date de prise de cours de la pension.

Hoofdstuk IV. — Gemeenschappelijke bepalingen

Art. 14. § 1. Voor het jaar waarin het pensioen ingaat, worden de in de artikelen 4, 7 en 9 bedoelde bedragen vermenigvuldigd met een breuk waarvan de noemer gelijk is aan 12 en de teller gelijk aan het aantal gehele maanden dat begrepen is tussen de ingangsdatum van dit pensioen en het einde van dat jaar.

§ 2. Voor de toepassing van artikel 13 wordt, voor het jaar waarin het pensioen ingaat, geen rekening gehouden met de vervangingsinkomens die betrekking hebben op de periode vóór de ingangsdatum van het pensioen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 15. Le ministre qui a les pensions dans ses attributions peut, chaque année, par arrêté délibéré en Conseil de ministres, adapter les montants prévus par la présente loi.

Art. 15. De minister die de pensioenen onder zijn bevoegdheid heeft, kan de bij deze wet bepaalde bedragen jaarlijks aanpassen bij een in Ministerraad overlegd besluit.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 16. Si une pension de survie qui doit être suspendue ou réduite en application de la présente loi est composée de plusieurs éléments, la suspension ou la réduction s'applique à chacun de ceux-ci.

Art. 16. Indien een overlevingspensioen dat met toepassing van deze wet geschorst of verminderd dient te worden, samengesteld is uit meerdere elementen, is de schorsing of de vermindering op elk daarvan toepasselijk.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 17. Le délai prévu à l'article 59, § 1er, de la loi du 24 décembre 1976 relative aux propositions budgétaires 1976-1977 est porté à 5 ans, lorsque dans le cadre de l'application de la présente loi, il doit être procédé à la récupération de sommes payées indûment suite au fait que le montant des revenus déclarés par le bénéficiaire est inférieur au montant des revenus réellement perçus.

Art. 17. De in artikel 59, § 1, van de wet van 24 december 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1976-1977, bedoelde termijn wordt op 5 jaar gebracht indien, in het kader van de toepassing van deze wet, ten onrechte uitbetaalde bedragen dienen te worden teruggevorderd als gevolg van het feit dat het bedrag van de door de gerechtigde verklaarde inkomsten lager ligt dan het werkelijke bedrag van zijn inkomsten.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 18. En vue de l'application de la présente loi, le pouvoir ou l'organisme qui gère le régime de pension auquel le bénéficiaire est assujéti peut recueillir auprès de l'administration des Contributions directes les renseignements nécessaires relatifs aux revenus provenant de l'exercice de l'activité professionnelle ou au revenu de remplacement du bénéficiaire.

Art. 18. Voor de toepassing van deze wet mag de macht of de instelling die de pensioenregeling beheert waaraan de gerechtigde onderworpen is, bij de administratie der Directe Belastingen de vereiste inlichtingen inwinnen betreffende de inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit of betreffende het vervangingsinkomen van de gerechtigde.

— Adopté.

Aangenomen.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1993-1994
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1993-1994

Chapitre V. — Dispositions finales

Art. 19. En vue de maintenir, en matière de cumul de pensions de retraite ou de survie avec des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle, l'uniformité des règles prévues dans les différents régimes de pension, le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, modifier les règles d'autorisation de cumul prévues par les articles 4, 6, 7, 9, 11, 12 et 14.

Hoofdstuk V. — Slotbepalingen

Art. 19. Teneinde de uniformiteit te behouden van de regels die inzake de cumulatie van rust- of overlevingspensioenen met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit bepaald zijn in de verschillende pensioenregelingen, kan de Koning, bij in Ministerraad overlegd besluit, de regels met het oog op de toelating van de cumulatie bepaald door de artikelen 4, 6, 7, 9, 11, 12 en 14 wijzigen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 20. A la loi du 5 août 1978 de réformes économiques et budgétaires, sont apportées les modifications suivantes:

1° L'article 42, modifié par les lois des 8 août 1980 et 10 février 1981 et par les arrêtés royaux des 20 juin 1990 et 17 octobre 1991, est complété par l'alinéa suivant:

« Pour l'application du présent article, il est le cas échéant tenu compte du montant de la pension tel qu'il résulte de l'application des dispositions de la loi du ... régissant le cumul des pensions du secteur public avec des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle ou avec un revenu de remplacement. »;

2° Dans l'article 43bis, inséré par l'arrêté royal n° 30 du 30 mars 1982, les mots « de l'article 43 » sont remplacés par les mots « de la loi du ... régissant le cumul des pensions du secteur public avec des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle ou avec un revenu de remplacement »;

3° Dans l'article 43ter, inséré par la loi du 21 mai 1991, les mots « 42 et 43, § 1er, » sont remplacés par les mots « et 42 ainsi que des dispositions de la loi du ... précitée »;

4° Dans l'article 44, modifié par l'arrêté royal n° 30 du 30 mars 1982, les mots « 43, 44bis et 44ter » sont remplacés par les mots « 44bis et 44ter ainsi que des dispositions de la loi du ... précitée ».

Art. 20. In de wet van 5 augustus 1978 houdende economische en budgettaire hervormingen worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° Artikel 42, gewijzigd bij de wetten van 8 augustus 1980 en 10 februari 1981 en bij de koninklijke besluiten van 20 juni 1990 en 17 oktober 1991, wordt aangevuld met het volgende lid:

« Voor de toepassing van dit artikel wordt eventueel rekening gehouden met het bedrag van het pensioen dat voortvloeit uit de toepassing van de bepalingen van de wet van ... houdende regeling van de cumulatie van pensioenen van de openbare sector met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit of met een vervangingsinkomen. »;

2° In artikel 43bis, ingevoegd bij het koninklijk besluit nr. 30 van 30 maart 1982, worden de woorden « van artikel 43 » vervangen door de woorden « van de wet van ... houdende regeling van de cumulatie van pensioenen van de openbare sector met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit of met een vervangingsinkomen »;

3° In artikel 43ter, ingevoegd bij de wet van 21 mei 1991, worden de woorden « 42 en 43, § 1, » vervangen door de woorden « en 42 evenals van de bepalingen van voormelde wet van ... »;

4° In artikel 44, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 30 van 30 maart 1982, worden de woorden « 43, 44bis en 44ter » vervangen door de woorden « 44bis en 44ter evenals van de bepalingen van voormelde wet van ... ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 21. Dans l'article 124 de la loi du 26 juin 1992 portant des dispositions sociales et diverses, les mots « ,soit est réduit d'un tiers, soit » sont supprimés.

Art. 21. In artikel 124 van de wet van 26 juni 1992 houdende sociale en diverse bepalingen worden de woorden « hetzij vermindert met een derde hetzij » geschrapt.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 22. Sont abrogés :

1° Les articles 5 à 11 de la loi du 20 mars 1958 relative au cumul des pensions et des traitements et au régime des pensions de retraite afférentes à des fonctions multiples;

2° Les articles 140 à 143 de la loi du 5 janvier 1976 relative aux propositions budgétaires 1975-1976;

3° L'arrêté royal du 25 novembre 1976 fixant les modalités d'exécution de la section 10 de la loi du 5 janvier 1976 relative aux propositions budgétaires 1975-1976;

4° Les articles 43, 45 et 46 de la loi du 5 août 1978 de réformes économiques et budgétaires;

5° L'article 11 de la loi-programme du 2 juillet 1981;

6° L'arrêté royal du 13 avril 1982 portant exécution de l'article 11 de la loi-programme du 2 juillet 1981;

7° L'arrêté royal du 13 avril 1982 portant exécution de l'article 5 de l'arrêté royal n° 30 du 30 mars 1982 modifiant la législation relative aux pensions du secteur public;

8° Le chapitre V de l'arrêté royal n° 418 du 16 juillet 1986 modifiant et abrogeant certaines dispositions législatives et réglementaires en matière de pension des agents des services publics.

Art. 22. Worden opgeheven :

1° De artikelen 5 tot 11 van de wet van 20 maart 1958 betreffende de cumulatie van pensioenen en wedden, en de regeling inzake rustpensioenen voor verschillende ambten;

2° De artikelen 140 tot 143 van de wet van 5 januari 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1975-1976;

3° Het koninklijk besluit van 25 november 1976 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van afdeling 10 van de wet van 5 januari 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1975-1976;

4° De artikelen 43, 45 en 46 van de wet van 5 augustus 1978 houdende economische en budgettaire hervormingen;

5° Artikel 11 van de programmawet van 2 juli 1981;

6° Het koninklijk besluit van 13 april 1982 tot uitvoering van artikel 11 van de programmawet van 2 juli 1981;

7° Het koninklijk besluit van 13 april 1982 tot uitvoering van artikel 5 van het koninklijk besluit nr. 30 van 30 maart 1982 tot wijziging van de wetgeving betreffende de pensioenen van de overheidssector;

8° Hoofdstuk V van het koninklijk besluit nr. 418 van 16 juli 1986 tot wijziging en opheffing van sommige wets- en verordeningbepalingen inzake pensioen van de personeelsleden van de overheidsdiensten.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 23. Les dispositions de la présente loi produisent leurs effets le 1er janvier 1994 et s'appliquent également aux pensions et cumuls en cours au 31 décembre 1993. Elles s'appliquent aussi aux montants minimums garantis de pension de retraite résultant de l'application de l'article 140, § 3, de la loi du 26 juin 1992 portant des dispositions sociales et diverses, sans toutefois pouvoir procurer à l'intéressé un montant minimum de pension supérieur à celui dont il bénéficiait effectivement au 31 décembre 1993.

Art. 23. De bepalingen van deze wet hebben uitwerking met ingang van 1 januari 1994 en zijn eveneens toepasselijk op de op 31 december 1993 lopende pensioenen en cumulaties. Zij zijn ook toepasselijk op de gewaarborgde minimumbedragen inzake rustpensioenen voortvloeiend uit de toepassing van artikel 140, § 3, van de wet van 26 juni 1992 houdende sociale en diverse bepalingen, zonder dat zij evenwel aan de betrokkene een hoger minimumpensioenbedrag kunnen opleveren dan datgene dat hij werkelijk op 31 december 1993 genoot.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij zetten onze werkzaamheden voort vanmiddag om 14 uur.

Nous poursuivrons nos travaux cet après-midi à 14 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten om 12 h 45 m.)

(La séance est levée à 12 h 45 m.)